

წიგნი № 481 ტომი 1 ფურ. № 6430

ფონდი 481 ტომი 1 ფურ. № 1782

1918 წ.
1782. (№ 6430). საზოგადოების წევრთა საერთო კრების
ოქმები, გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის მოხსენებები და
წლიური ანგარიშები. 1918 წ. ნომბრის 10—1919 წ. თებერვლის
4. ფურ. 54.

მიკროფოტოსტატი
МИКРОФОТОКОПИЯ

1918,
54-ა.

~~0669 წიგნი № 1 ფურ. № 1782~~

ქ.შ.წ.გ. საზოგადოების
I9I8 წლის
ანგარიში.

ЦГИА ГССР

Фонд № 481

Опись № I

Дело № ~~6430~~ 1782

Фонд № 481

(название фонда)

(название структурной части)

ДЕЛО № ~~6430~~ 1782

ТОМ № _____

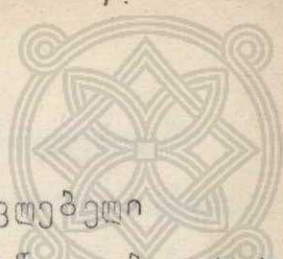
Сборка 30.

(заголовок единицы хранения)

Начато „ „ 1918 г.

Окончено „ „ _____ г.

на 54 листах

1918 წლის განმავლობაში გარდაიცვალნენ:

I. სოხუმის ქართული სკოლის გამგე დამსახურებული მასწავლებელი ნიკოლოზ ჭანაშია. ჭანაშია იყო ერთი საუკეთესო სახალხო მასწავლებელთაგანი. ამიერ-კავკასიის სემინარიაში კურსის დამთავრებისთანავე იგი დანიშნა სახალხო სკოლის მასწავლებლად გურიაში. ორი წლის შემდეგ არჩეულ იქმნა ქ.შ.წ.ვ.გ.ს. სენავის დაწყებით სკოლის მასწავლებლად.

ხსენებულ სკოლაში განსვენებული მსახურებდა 1898 წლამდე, ხოლო 1910 წელს გადავიდა ახლად დაარსებულ სოხუმის ქართულ სკოლაში, რომლის შენახვას კისრულობდა ადგილობრივი ქ.შ.წ.ვ. განყოფილება. აღნიშნულ სკოლაში დარჩა განსვენებული სიკვდილის დღემდე.

ქართული ენა ნიკომ სოხსტაფო სემინარიაში შეისწავლა. ქართული ენის შესწავლასთან ერთად იგი განიმსჭვალა სამშობლოს სიყვარულით და ღრმად შეითვისა უწყუარო ღებულება, რომ სამშობლოს აყვავება მხოლოდ სწავლა-განათლების საშუალებით შეიძლება, რომ ცივილიზაციის ფერმენტი ელემენტარული განათლებაა, ხოლო ამის ცხოვრებაში გამჭარბული სახალხო მასწავლებელია... და კიდევაც დაამტკიცა, თუ როგორ უნდა იმსახუროს სახალხო მასწავლებელმა, რომ ცოცხოდნად მაინც გაამართლოს თავისი დანიშნულება.

განსვენებული თანამშრომლობდა სხვა და სხვა ყოველდღიურ გაზეთებში. სხვათა შორის მის ვალამს ეკუთვნის შრომა: "Архаический культ и быт", "Религиозныя вѣрованія архаицевъ"; გამოცემა სამეცნიერო აკადემიისა.

განსვენებულ დარჩა ქვრივი და ერთი ვაჟი, რომელსაც დასრულებული აქვს სწავლა სოხუმის რეალურ სასწავლებელში.

წ.ვ.გ. საზოგადოებამ განსვენებულის ოჯახს მისცა ერთდროულ დახმარებად 600 მანეთი და განსვენებულის ერთად-ერთ ვაჟს სვიმონ ჭანაშიას, სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტს დაუნიშნა სტიპენდია თვეში 100 მანეთი.

2. არსენ მამულაიშვილი - განსვენებული იყო წ.ვ.გ. საზოგადოების ნამდვილი წევრი და აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდა საზოგადოების მუშაობაში. შრომებით იგი იყო მასწავლებელი. მსახურებდა ვერის ქალაქის უმაღლეს დაწყებით სასწავლებელში. მწერლობაში იგი იყო ცნობილი "თალიონის" მსევედონიმით. მის ვალამს ეკუთვნის "ფირალი დავლაძე, "რაქვიანა" და სხვა მოთხრობები. განსვენებულის ნეშტი დაკრძალულია ქართველ მოღვაწეთა პანთეონში.

3. ვლადიმერ გობეჩია. განსვენებული იყო საქართველოს პარლამენტის წევრად. ესერების პარტიაში მას ეჭირა თავლ-საჩინო ადგილი. როგორც საზოგადო მოღვაწე და პირველი პარლამენტის წევრი განსვენებულის ნეშტი დაკრძალულ იქმნა ქართველ მოღვაწეთა პანთეონში.

4. სრულიად საქართველოს კათალიკოზი ვირიონი. მველი რეჟიმის დროს განსვენებული დიდ ღვენას განიცდიდა, როგორც ერთგული დამცველი საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიისა. განსვენებული დიდი ქველმოქმედი იყო.

არა ერთი და ორი ლარიში სტუდენტი ვაზრდილა უმაღლეს სასწავლებელში
განსვენებულის ხარკით. ^{ჩემი} განსვენებულმა მთელი თავისი ბიბლიოთეკა შეხნი-
რა წ.ვ.ვ. საზოგადოებას. შემოწირულ ბიბლიოთეკას ჩიგნო-საცავ-მუზეუმში
უჭირავს განსაკუთრებული ადგილი.

ლაივიჩყოთ პროვინციის ბიბლიოთეკები. განყოფილებებს ბიბლიოთეკების შენახვა უსახსრობის გამო არ შეუძლიან და ამისათვის მთავარი გამგეობა უნდა დაეხმაროს.

სვიმონიშვილი - თუ მთავარ გამგეობას საშვალეა არ ექნება გამოითხოვოს მთავრობის დახმარება და მოაწყოს სკოლები.

გ. მაჭავარიანი - მე წინადადება შემოგვქვს გადაღებულ იქმნას თბილისის ბიბლიოთეკების შესანახად 15,000 მანეთი, ნაწილი ამ ფულიდან - 5000 მან. მიეცეს მიმდინარე წლის განმავლობაში.

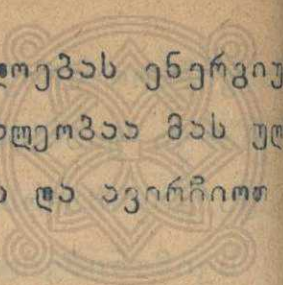
ივ. ავალიშვილი - ბიბლიოთეკები მაშინაა საჭირო, როცა ხალხს წერა-კითხვა ეცოდინება, ამისათვის საჭიროა ჯერ ვიზრუნოთ სკოლების გაუმჯობესებაზე და შემდეგ ბიბლიოთეკებზე.

მცირე კამათის შემდეგ კრებას გამოაქვს შემდეგი დადგენილება: მასწავლებელთა ჯამაგირების გასაღიღებლად თვეში 400 მან. ვარაუდით გასავლეს აღრიცხვაში შეტანილი ჯამი I ნოემბრიდან წლის დამთავრებამდე დამტკიცებულ იქმნას, ამასთანავე მიენდოს გამგეობას მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესების საკითხი დაუვაპიროს მთავრობის გადაწყვეტილებას აღნიშნული საგნის შესახებ და ამის მიხედვით გადასდვას საჭირო ნაბიჯები.

სკოლები ჯერ-ჯერობით დარჩეს ისევ წ. ვ. გ. ს. გამგებლობაში, მაგრამ რად გან საზოგადოებას სკოლების შესანახად და ჯეროვან ნიადაგზე დასაყენებლად არ მოეპოება სახსარი, მიენდოს ახალ გამგეობას შეიმუშაოს დაწვრილებითი აღრიცხვა იმ ხარჯებისა, რომელიც დასჭირდება საზოგადოების სკოლების მასწავლებელთა ჯამაგირებით დავმაყოფილებას იმ ნორმით, რა ნორმაც დაწესებული იქნება სამინისტროს სკოლებისათვის და ამის მიხედვით გამოითხოვოს მთავრობის დახმარება მომავალი 1919 წ. I იანვრიდან წლის დამთავრებამდე დაევალოს ახალ გამგეობას შეისწავლოს როგორც თბილისის, ისე პროვინციების ბიბლიოთეკების მდგომარეობა და გადასდოს მიმდინარე წლის განმავლობაში საჭირო თანხა ბიბლიოთეკების გამგეთა ნივთიერი მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

თ. კიკვაძე-ყველას კარგად მოგეხსენებათ, თუ რა დიდი მიუძღვის გ. ნ. ყაზბეგს წ. ვ. გ. საზოგადოების წინაშე. 1909 წ. იგი ენერგიულად მოღვაწეობს და მთავარი გამგეობის თავმჯდომარეობის მოვალეობას პირნათლად ასრულებს. მისი მოღვაწეობის ნაყოფია, რომ სულ მცირე ხნის განმავლობაში 1909 წ. დღემდე საზოგადოების ნივთიერი მდგომარეობა ერთი ათად გაუმჯობესდა და კულტურული მისიაჟ პირნათლად შეასრულა, ამისათვის მე წინადადებას ვაძლევ კრებას გ-ნი ყაზბეგი აირჩიოს საზოგადოების საპაფიო წევრად და მთავარი გამგეობის საპაფიო თავმჯდომარედ.

კიკვაძის წინადადება კრება ერთხულოვნად და ტაშის ცემით ეგებება და ერთხმად ადგენს არჩეულ იქმნას გ-ნი გ. ნ. ყაზბეგი საზოგადოების საპაფიო თავმჯდომარედ.

თ. კიკვაძე - ვარდა ვ.ნ. ყაზბეგისა ჩვენს საზოგადოებას ენერგიულ
ემსახურება 25 წელიწადი ლ. ვ. კარიჭაშვილი. ჩვენი მოვალეობაა მას უღრ
მესი მადლობა გამოუცხადოთ ხანგრძლივი სამსახურისათვის და ავირჩიოთ
საზოგადოების საპატიო წევრობდ.

კრება 2-ნ კიკვაძის წინადადებას ერთხმად ღებულობს და ირჩევს ლ. ვ.
კარიჭაშვილს საზოგადოების საპატიო წევრად.

ვ. ბურჯანაძე-წინადადებას აძლევს ^{არჩეულ} იქმნან საპატიო წევრებად
აგრეთვე გრ. რცხილაძე და ლ. შოკვაძე, რომელნიც გამგეობის წევრის მოვ
ალეობას ასრულებდნენ 10 წელიწადი.

კრება წინადადება ღებულობს.

ლ. კარიჭაშვილი/თავმჯღ./ გთხოვთ დაასახელოთ გამგეობის წევრები.

მ. ფროშელიძე-წინადადება აძლევს კრებას არჩეულ იქმნან გამგეობის
წევრებად შემდეგი პირები: თ. კიკვაძე, ვ. ნინიძე, ი. გიორგობიანი,
ვ. წულაძე, ვ. ბურჯანაძე, ვ. ქავთარაძე, ს. იაშვილი, არჩ. ჭაჭანაშვილი
ლ. შოკვაძე, ნ. ნავაშიძე ლ. კარიჭაშვილი, იპ. ვართაგავა, შ. დედაბრი
შვილი. სარევიზიო კომისიის წევრები: გ. მაჭავარიანი, ესფ. ავალიშვილი
და ლ. ღუმბაძე.

კრება 1-ნ მ. ფროშელიძის წინადადებას ერთხმად ღებულობს და ირჩევ
გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრებად შემოდასახელებულ პირებს.

სექციების არჩევას კრება ანდობს თვით გამგეობას.

კრება იხურება დღის 3 ს. და 5 წუთში.

კრების თავმჯღომარე პ. კარიჭაშვილი

კრების მდივანი ვ. ბურჯანაძე

ქ.შ.წ.ვ.გ. საზოგადოების რწმუნებულთა საზოგადო კრებისა
10 ნოემბერს 1918 წ. /ეროვნული საბჭოს ყოფილი ბინა, ფრეილინის ქ. II/

კრებას დაესწრო საზოგადოების 32 რწმუნებული; საზოგადოების საპა-
ტიო წევრი ანასტასია წერეთლისა.

კრება გახსნა საზოგადოების თავმჯდომარემ გ.ნ. ყაზბეგმა ღლის 12 ს.
და 25 წუთზე.

ბ-მა გ. ყაზბეგმა მიმართა კრებას შემდეგი სიტყვით:

"უღრმეს სალამს მოგახსენებთ თქვენ, ბატონებო!

ამ მეორმოცე წლის კრებას, ჩვენის წესდების მე 20 მუხლის თანახმად,
კანონიერად ვაცხადებ.

ბატონებო! შესანიშნავი არის, რომ წლევეანდელი ჩვენი კრება, ახალის
დემოკრატიულ წესით შემდგარი, შეუერთდა დაბადების წელს ჩვენის თავი-
სუფლებით შემკულს რესპუბლიკასა, ვიმედოვნებთ, რომ ეს შემთხვევა კარგს
მომავალს გვიქადაგებს, ხოლო ამ ყამად ცხოვრება გაორვეცდა; იგი გვაძალაძს
დავიწყით მნელი საქმე მხნეთ და დაფიქრებით, რათა ბრწყინვალეთ გავიფა-
ნოთ ფონზე მიძიმე ჭვირთი ჩვენის საყვარელი სამშობლოს სასარგებლოდ. ნუ
დავივიწყებთ, რომ დიდი სიფრთხლე გვმართებს.

მაშ, ჩვენი პირველი ოცნება იქნება- გაუმარჯოს ჩვენს ჭაბუკს, ხოლო
ხელ-ახლად დაბადებულს სახელმწიფოს! /ღაში/.

გავიმარჯოსთ თქვენ ახლად მოწვეულთ-მუშავთ!

დაილოცოს თქვენი გზა და მარჯვენა! /ღაში/

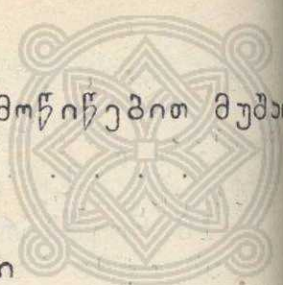
ვიდრე შეუდგებით საქმეების გარჩევას, გთხოვთ პატივით მოიხსენოთ ის
მსხვერპლნი, რომელთაც შესწირეს თავიანთი სიცოცხლე სამშობლოს კეთილ-
დღეობას.

მოვიხსენოთ აგრეთვე ფეხზე წამოდგომით განსვენებულნი-წევრნი ჩვენის
წერა-კითხვის საზოგადოებისა: არსენ მამულაიშვილი და ნიკო ჭანაშია.
კრება ფეხზე წამოდგომით პატივსა სცემს განსვენებულთ/

მთავარი გამგეობა, რომელსაც ღღეს უთავდება არჩევნების ვადა, მოწიწე-
ბით გესალმებათ თქვენ, ბატონებო, და წარმოგიდგენსთ ანგარიშს თავის მოქ-
მელებისას და თანაჲ მოგახსენებს თავის აზრს შესახებ მომავალ საზოგადოე-
ბის მუშაობისას... იქნება ბევრი ნაკლიც ნახოთ მათ მუშაობაში; ხოლო
ათი წელიწადი შემკული თქვენის ნდობით მე, თავმჯდომარე გამგეობისა, ამ
გამოსალმების ღღეს ვამტკიცებ, რომ გამგეობის წევრნი ხელმძღვანელობდნენ
ხოლო წმინდა სურვილით, რათა აღიღონ ჩვენი სასიქაღღელ და საქართველს
უძველესი წერა-კითხვის საზოგადოება.

ნება მიბოძეთ ხაზი გაუსვა, რომ გამგეობის წევრნი, რომელნიც სუყვე-
ლანი ემსახურებოდნენ საზოგადოებას უსახყიდლოდ და თავდაღებით, ღირსნი

არიან თქვენის შაფივისა; მათ შორის განუწყვეტლად და მოჭიჩებით მუშა
დნენ გამგეობაში ბ. დ. კარიჭაშვილი 26 წელიწადი

ბ.ბ. ლ. მოცვაძე } ათ ათი წელიწადი
გრ. რცხილაძე }

დაფასება მათი შრომისა თქვენს ხელს არის.

ჩემს მოკლე მოხსენებას ვი იმითივე ვათავებ, რითიც დავიწყე:

-გაუმარჯოს ჩვენს თავისუფალს სამშობლოს! /ცაში/.

-გაუმარჯოს თქვენს მომავალს მუშაობას! /ცაში/ "

გ. ნ. ყაზბეგი-ებლა უმორჩილესად გმხოვთ აირჩიოთ კრების თავმჯდომე
ხმები: თქვენ ბრძანდებოდეთ.

გ.ნ. ყაზბეგი- მადლობას მოვახსენებთ შაფივისცემისათვის, მაგრამ
რემოება ნებას არ მაძლევს თავმჯდომარეობა გავსწიო.

ამის შემდეგ კრება გ.ნ. ყაზბეგს ერთხმად ირჩევს კრების საშაფიო
თავმჯდომარედ, ხოლო კრების თავმჯდომარედ დ.გ. კარიჭაშვილს.

დ. კარიჭაშვილი იჭერს თავმჯდომარის ადგილს და სთხოვს კრებას აირ
კრების მდივანი.

კრების მდივნად ირჩევენ ვ. ა. ბურჯანაძეს.

თავმჯდომარე- ჩინადადებას აძლევს მდივანს ჩაკითხოს დღის წესრიგი

მდივანი კითხულობს: I/ გამგეობის მოხსენება აწინდელი სამოქმედო
გეგმის შესახებ, 2/ სარევიზიო კომისიის მოხსენება 1916-1917 წლების
გამგეობის მოქმედების შესახებ, 3/ 1916-1917 წ. გამგეობის მოქმედებ
ანგარიშების განხილვა; 4/ 1918 წ. ხარჯთ-აღრიცხვა; 5/ გამგეობის და
სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები.

ჩაკითხულ დღის წეს-რიგს კრება ერთხმად ამტკიცებს.

მდივანი ვ. ბურჯანაძე- აკეთებს მოხსენებას საზოგადოების აწინდელი
სამოქმედო გეგმის შესახებ:

" მომავალი წლის 15 მაისს სრულდება 40 წელიწადი ქ.შ.წ.ვ.გ.საზოგა
დოების დაარსების დღიდან. 40 წლის არსებობის საიუბელიო დღესასწაულს
ჩვენი უძველესი კულტურულ-განმანათლებელი საზოგადოებისას, ეჭვი არ
ღირსეულად და შესაფერისად ვადაიხდის მომავალი მთავარი გამგეობა, რომ
საყ აირჩევს დღევანდელი საზოგადო კრება. ამ ყამად ვი გამგეობა საჭირ
სთვლის 1916 და 1917 წლების ანგარიშებთან ერთად მოახსენოს რწმუნებულ
თა საზოგადო კრებას მოკლე ანგარიში ჩვენი საზოგადოების მოქმედებისა
წარსულის ხნის განმავლობაში.

ქ.შ.წ.ვ.გ. საზოგადოება დაარსებულა იმ ახალი თაობის შრომით და მ
ცადინეობით, რომელიც აღიზარდა წარსული საუკუნის 60-ან წლების პრინცი
პეშედ, როდესაც საკითხი ეროვნებათა თვითგამორკვევის შესახებ შეიქმნ
ევროპის ყველა ხალხის მოძრავ თემად და რუსეთის ხალხის მედიდური ინსტ
ტვებით თანდათან უთმობდნენ ადგილს საზოგადოებრივ აზრთა მოთხოვნილ განს

ამავე დროს იწყებს აღორძინებას საქართველოს ახალი ხანა; და დრო მიჰმუდ
პოეზიისა და მოთხრობების ადგილს იჭერს ხალხის ზნე-ჩვეულების, ისტორიულ
ეკონომიურ-პოლიტიკური შინაარსის თემები.

ამ ორმა საბედნიერო მოვლენამ: ბეჭვდითი სიწყვის აღორძინებამ და პო-
ლიტიკურ რეჟიმის შესუსტებამ ფრთა შეასხა საქართველოს მოწინავე პირებს
და იმ დროს ერთის მოღვაწის სიწყვით, მეფის-ნაცვლის კანცელარიის გამგის
გენ. სტაროსელსკის დახმარებით ძლივს მოხერხდა დამფუძვლება 1879 წელს
საქართველოში მაშინ ერთად ერთის კულტურულ-განმანათლებელ საზოგადოების
ქესლებისა სახელდობრ ქ.შ.წ.ვ.გ. საზოგადოებისა. ასეთ სახელწოდებას თა-
ვის მიზანიც ჰქონდა. ამ საზოგადოების დამფუძნებელთ კარგად ჰქონდათ გა-
თვალისწინებული, რომ მარცხი წერა-კითხვას არ შეუძლიან სავსებით ამოს-
წეროს სახალხო განათლების შესახები საკითხი, რომლისთვისაც უპირველესად
საჭიროა მეცნიერების მნათობნი და თავისუფლება, მაგრამ ამასთან ანგარიში
უნდა გაეწიათ მთავრობისათვის, რომელიც გარუსების პოლიტიკით იყო გაყდენ-
თილი და ნებას რთავდა მხოლოდ პირუ ელ დაწყებით სკოლის დაარსებისას, ისიც
იმ პირობით, თუ საგნების სწავლება რუსულს ენაზედ იქნებოდა. დამფუძნე-
ბელთ ძალა-უნებურად უნდა გაეთვალისწინებინათ აღნიშნული პირობები და და-
კმაყოფილებულ იყვნენ "წერა-კითხვის" საზოგადოების სახელწოდებით, თან
დაესახათ ფართლი მიზანი; ესარგებლნათ ბუნდოვნად შედგენილ ქესლებით, მა-
შინდელ მოხელეთა საქმისადმი ფორმალ დამოკიდებულებით და შეუმჩნევლად
გაეთართოვებინათ თავიანთი პროგრამა, ვიდრე არ მიაღწევდნენ საჩადელს სა-
მშობლო ენაზედ საგნების სწავლებისას.

1881 წელს მეფის ნაცვლის მიერ დამფუძვლებულის გეგმის თანახმად ნება
დართულ იქმნა სამშობლო ენაზე სწავლება პირველ დაწყებით სკოლებში, მაგ-
რამ ისიც მხოლოდ პირველ განყოფილებებში.

საზოგადოების მოქმედების პირველმა სამმა წელმა მშვიდობიანად განვ-
ლო. საზოგადოებამ უკებ დაიმსახურა მცხოვრებთა თანაგრძობა და, მიუხედა-
ვად ყოველ წლიურის გადასახალისა 25 მან. დამფუძნებელთათვის, ხოლო 6 მ.
ნამდვილ წევრთათვის, ხალისიანად ეწერებოდნენ საზოგადოების წევრებად.
პირველმა გამგეობამ დ. ყიფიანის და დ. ი. ჭავჭავაძის ხელმძღვანელობით
ფართო გეგმა დაისახა სამოქმედოდ და სულ მოკლე ხანში საზოგადოების ვიწ-
რო შენობა გაივსო სხვა და სხვა ძვირფასი შემოწირულებებით, რომლებმაც
სამირველი ჩაუყარეს ეხლანდელს საგანმურს, ძველის ნივთების, ხელთნა-
წერების და წიგნების საღაროს. თუმცა დიდხანს არ გავრძელებულა საზოგა-
დოების მშვიდობიანი ცხოვრება, ალექსანდრე მე II სიკვდილის შემდეგ
1881 წელს რუსეთში გამეფდა საშინელი რეაქცია, რომელმაც სხვათა შორის
დიდხანს შეაჩერა საქართველოს კულტურული ცხოვრების მსვლელობა.

საშინელი რეაქცია იყო გამეფებული იმ დროს რუსეთის ყველა ციპის და
საფეხურის სასწავლებელში. მაშინდელმა სამოსწავლო მთავრობამ უპინსკის
სახელმძღვანელო წიგნების წინააღმდეგაც კი გაილაშქრა და ამ წიგნებით

სწავლებას სკოლებში მავნებლად სთვლიდა, ყოველ-გვარი ცდა, სკოლის შინაარსის მხრით განახლებისაკენ მიმართული, სასტიკ ღეჴნას განიცდიდა. რა თქმა უნდა ჩვენ აღვილობრივ მთავრობასაც ანგარიში უნდა გაეწია სათო პოლიტიკისათვის და ამ პოლიტიკის მიხედვით ეწარმოებინა თავისი შინაური პოლიტიკაც. ეს პოლიტიკა იყო პოლიტიკა გარუხებისა, რომლის პირველ კავკასიაში პირველად გამოვიდა მაშინდელი სამოსწავლო ოქტის მმართველი, ცნობილი იანოვსკი; ეს მოხელე თვით მეფის მოადგილის მიერ დადასტურებულ 1881 წლის სამოსწავლო გეგმის წინააღმდეგ გაილაშქრა და უაქტიურად სრულიად მოსპო სამინისტრო უწყების სკოლებში ხსენებული გეგმის მიხედვით სწავლის წარმოება. კაზარმული დისციპლინა, მუნჯურ მეთოდებზე დაყრდნობის სწავლების სისტემა, ელემენტარულ სკოლებიდან ქართული ენის სრული განდევნა; - აი მაშინდელი სამოსწავლო მთავრობის მოხელეთა სამოქმედო გეგმის უმთავრესი მუხლი, იხადია, ასეთი პოლიტიკის არსებობის დროს, რომელი იყო მუშაობა წ.კ.გ.საზოგადოებისათვის, როცა ყოველს მის ნაბიჯს რაჭათ უღვა მთავრობის ერთგული მოხელე. საზოგადოების არსებობის განმარტობაში არა ერთი და არა ორი შეჯავება მოხვლია გამგეობას მთავრობასა და ახალი სკოლების დაარსებისა და სასწავლო გეგმის პროგრამების ნიადაგზე მაგრამ მოღატურად და კანონიერად გამარჯვებული ხშირად ამ უთანასწორობრობლაში წ.კ.გ.ს. გამოსულა, თუმცა ზოგჯერ მთავრობას თავისი ფინის დაუკმაყოფილება. ასეთის ეკლიანი გზით მსვლელობით საზოგადოებამ მიაწია ღღევანდელ თავისუფლებამდე, რომელიც მოითხოვს ჩვენგან ახალ შემოქმედებით მუშაობას.

დაწვრილ ბითი ცნობები საზოგადოების ნივთიერ ღონისძიებათა მდგომარეობის შესახებ მოყვანილია 1916 და 1917 წლების ანგარიშებში. აქ ვიხსენებ საჭიროდ ვსთვლით აღვნიშნოთ, რომ საზოგადოების საზრუნავ საგნებს შეაგენდა:

- 1/სახალხო პირველ დაწყებით განათლების საქმე, სახალხო ბიბლიოთეკების, სამკითხველოების, საჯარო ტექნიკების და სახალხო კითხვების მოწყობა, სწავლებელთა კრებების გამართვა.
 - 2/ქართულ ენაზე სახელმძღვანელო, სახალხო საკითხავისა, საბავშვო წიგნების ბეჭვდა-გამოცემა.
 - 3/წიგნების ვაჭრობის ორგანიზაცია საკუთარის წიგნთა საწყობისა და მალაზიის საშუალებით.
 - 4/ჩვენი ეროვნული მუშეუმისათვის ძველი ხელთნაწერების, სიგელ-გუჯების და სხვა ისტორიულ-არქეოლოგიურის საბუთების შეკრება.
 - 5/სპეციალი ფონდების შეკრება და განაწილება რუსეთისა და საზღვარგარეთის უმაღლეს სასწავლებლებში მოსწავლე სტიპენდიატთა შესანახად.
 - 6/საზოგადოების ნივთიერ საშუალებათა გამლიერებისათვის ზრუნვა.
 - 7/ქართველ მოღვაწეთა პანთეონის მოწყობა.
- პოლიტიკა, რომელსაც საზოგადოება აწარმოებდ სახალხო განათლების

სფეროში გამოიხატება შემდეგში: ქართულ ენაზე ყველა საგნების სწავლა და პირველ დაწყებით სკოლებში, სკოლების გახსნა იქ, სადაც ქართულ ენას და ქართულ კულტურას განსაკუთრებული მოელოდა, სადაც უფრო საჭირო იყო სამშობლო ენის ინტერესების დაცვა და, მიუხედავად მრავალ-გვარ დაბრკოლებებისა მთავრობის მხრივ, მან მაინც შესძლო იმ მცირე საშვალეებით, რომელიც მას მოეპოვებოდა, გაუხსნა მთელი რიგი სკოლებისა, ეკისრნა მართვა-გამგებლობა, შეედგინა სანიმუშო პროგრამები, გაეწია სათანადო ხელმძღვანელობა სისტემატური რევიზიის საშვალეებით, მოეწვია სპეციალი მეთვალყურე და სხვა... სკოლების რიცხვის გადიტ ბას ხელი შეუწყო უმთავრესად საზოგადოების განყოფილებათა დაარსებამ საქართველოს სხვა და სხვა ადგილებში. 1907 წლამდე საზოგადოებას ჰქონდა მხოლოდ 10 სკოლა, აქედან თავის საკუთარი ხარჯით ინახავდა 7-ს, 1907 წლიდან დღემდე მოემადე 17 სკოლა, აეს, რომ ამ ყამად საზოგადოების გამგებლობაში ირიცხება 24 სკოლა. აქედან განყოფილებები ინახავენ თავის ხარჯით: ბაქოს, ბათომის, სოხუმის, გუდაუთის, კავკავის, არმავირის, ნუკრიანის და თელავის სკოლებს, დანარჩენს საზოგადოების მთავარი გამგეობა.

გარდა საკუთარი სკოლებისა, საზოგადოების გამგეობას მოწვეული ჰყავდა თავისი ხარჯით ქართული ენის მასწავლებელი: თბილისის საქველმოქმედო საზოგადოების: ვერის, სოფიის, კუკიის და ავლაბრის სკოლებში და აგრეთვე ვალის /სამურზაყანოში/ მეორე კლასიან სამასწავლებლო სკოლისა, აძლევდა შემწეობას ფულითა და წიგნებით გარეშე სკოლებს; მართავდა მასწავლებელთა ყრილობებს, ომის დაწყების შემდეგ მთავრობის დახმარებით დაარსა ომისაგან დაზარალებულთა და გადმოხვეწილთა შვილებისათვის თავშესაფარი ბაქოსა და სოხუმის სკოლებთან.

სკოლების დაარსებასთან ერთად არა ნაკლებს ყურადღებას აქცევდა სკოლის გარეშე განაოლებას, რისთვისა: აარსებდა ბიბლიოთეკებს, სამკითხველოებს, მართავდა სახალხო კითხვებს ბუნდოვანი სურათების საშუალეებით და სხვა... ბიბლიოთეკების რიცხვის თვალსაჩინო გადიტ ბას ხელი შეუწყო განყოფილებების დაარსებამ ასე, რომ, თუ 1907 წლამდე საზოგადოებას საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეში მხოლოდ 12 ბიბლიოთეკა ჰქონდა, 1918 წლის I იანვარს საზოგადოების გამგებლობაში ირიცხება 120 ბიბლიოთეკა-სამკითხველო.

საზოგადოება შემტების და გვარად მეთვალყურეობასაც უწევდა სამკითხველოებს სპეციალად ამ მიზნისათვის მოწვეულ პირისა და ადგილობრივ განყოფილებათა საშვალეებით.

საზოგადოება აწარმოებდა წიგნების გამომცემლობის საქმესაც. გეჭდავდა სახელმძღვანელო, სახალხო საკითხავ და სამეცნიერო წიგნებს. აწარმოებდა და აწარმოებს წიგნებით ვაჭრობას ნარდათ და ცალობით; ხელს უმართავდა განყოფილებებს მოეწყო წიგნებით ვაჭრობა, რისთვისაც უხსნიდ მათ საჭირო ნდობას- ამ ყამად წიგნების ვაჭრობას აწარმოებენ: თელავის,

6
სენაკის, სიღნაღის, გორის, სამცხრედიოს, ვანის, ბორჯომის და ლანჩხუთის განყოფილებები. წიგნების გამომცემლობისათვის სათანადო ხელმძღვანელობის გასაჩვენად და მეთვალყურედ საზოგადოებამ 1916 წლიდან მიიწვიეს სპეციალური პირი. ამ ამაღ საზოგადოებამ უკვე მე 157 გამომცემა აქვს /გარდა სახელმძღვანელო წიგნებისა/.

საზოგადოება ჰკრებდა ჩვენი წარსული კულტურის ნაშთებს, ხელთნაწერებს, სიგელ-გუჯრებს, ძველ ფულს, მხატვრულ ნაწარმოებთა და სხვათა, ასე რომ ამ ამაღ საზოგადოებას აქვს ქართველი ერის უძვირფასესი ძეგლი - წიგნთ-საცავ-მუზეუმი, რომელიც მოთავსებულია ქართულ გიმნაზიის შენობაში. 1918 წლის I იანვრისთვის - წიგნთ-საცავში ირიცხებოდა 66 ქართული ხელნაწერი და დაბეჭდილი წიგნი; 5994-რუსულ ენაზე და უცხო ენაზე დაბეჭდილი წიგნი. 1231 ცალი ანუსხული სიგელ-გუჯრებისა.

სამუზეუმო ნივთების რიცხვი 1008 ცალს უდრის, 5495 ცალი ნუმიზმატიკური კოლექცია, 3450 ცალი სურათების კოლექცია.

თითოეულ შემოღებასა ხელმძღვანელს დარგს 1912 წლიდან დაწყებული განაგებამ გამგეობასთან არსებული სექციები: სასკოლო, ბიბლიოთეკებისა, წიგნების გამომცემელი და სამუზეუმო.

საზოგადოება ზრუნავდა თავის ნივთიერ ღონისძიებათა გაძლიერების საქმეზე. შემოსავლის წყაროებს შეადგენდა შემოწირულებანი, საჩვერო ნაანდერძები, სეირნობათა და საღამოების გამართვის საშვალეებით, წიგნების ვაჭრობით და სხვა... საზოგადოების ქონებრივი მდგომარეობა თვალსაჩინოდ გაუმჯობესდა.

დაარსების დღიდან საზოგადოების საერთო შემოსავალი /განყოფილებების არ ვანგარიშობთ/ 1918 წ. I იანვრამდე იყო - 758,002-42კ. გასავალი - 690,098-78კ.

წიგნის მაღაზიის და საწყობის მოგების საერთო ჯამი - 159,506-7კ. საზოგადო დანიშნულების, სპეციალური და გარდამავალი თანხების რაოდენობა 41-დე ავიდა. საზოგადოების ბალანსი 1915 წელს I იანვარს უდრდა /35 წლის არსებობის თავზე/ - 394,089-98კ. 1918 წ. I იანვარს 560,543-82 კ. /ორი წლის განმავლობაში მოემატა - 166,453-84კ/. 1918 I ნოემბერს ბალანსი უდრის უკვე 824,728-44კ. /10 თვის განმავლობაში მოემატა 264,194-62კ/.

1907 წელში საზოგადოების წესდება შეიცვალა, ამ წესდებით შემცირებულ იქმნა საჩვერო გადასახადი 6-დან 3 მანეთამდე, ამავდროულად საზოგადოებას მიუთითებდა უფლება განყოფილებათა დაარსებისა, 1918 წლამდე განყოფილებათა რიცხვი 47-დე გაიზარდა.

უკანასკნელთა წესდებაში ავლილება შეტანილ იქმნა 1916 წელს. ახალი წესდებით მოთვარ გამგეობას ირჩევს რჩმუნებულთა საზოგადოებრივ კრებას. საჩვერო გადასახადი შემცირებულია I მანეთამდე. საზოგადოების წევრობის რიცხვმა თვალსაჩინოდ იმატა: 1918 წლის I იანვარს საზოგადოებას

შეიქმნა სულ 38,942 ჟევი.

სიმართლეს მოკლე ბული არ იქნება ვსთქვათ, რომ ჩვენი საზოგადოება ვულ-
ფურულ განმანათლებელ სფეროში ნამდვილ ერობათა თვითმართველობის როლს ას-
რულეზდ ერთის მხრით და მეორე მხრით, თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გა-
რემოებას, რომ მთელი საქმის წარმოება, როგორც მთავარი გამგეობის კანცე-
ლარიაში და მაღაზიაში, ისე განყოფილებებში ქართულ ენაზე სწარმოებდა, ჩვე-
ნი წ.ვ.გ. საზოგადოება ამავე დროს ერთგვარი საჩქოლევ იყო მომავლისათვის
მომზადებული დაწესებულებებში ნაციონალიზაციის პრინციპის გასაფარებლად.

უნდა აღინიშნოს აგრეთვე, რომ საზოგადოებამ საძირკველი ჩაუყარა ქართველ
მოღვაწეთა სავანეს მოწყობის საქმეს, რისთვისაც შეიძინა დიდუბის ეკლე-
სიის გალავანში 50,000 მან. ღირებული II ნსაკ-ღე ადგილი სულ მცირე ფას-
ში - 5000 მანეთად.

ამ ყამად საზოგადოების მთელი ქონების ღირებულება I² მილიონს აღემატა-
და დაწვრილებითი ცნობები ჩვენის საზოგადოების მოქმედებიდან ბევრს სა-
გულისხმოს ვვეყყოდა, მაგრამ ჩვენ აღვნიშნეთ მხოლოდ უმთავრესი ფაქტები
საერთო მდგომარეობის გასაშუქებლად.

თქვენდა საყურადღებოდ წარმოვდგენილია ორი უკანასკნელი წლების ანგარი-
შები 1916 და 1917 წლებისა. სამწუხაროდ ქაღალდის საშინელი სიმძვირისა გა-
მო გამგეობამ ვერ დაბეჭდა ხსენებული ანგარიშები.

მოგხსენდებათ ორგინალი, სარევიზიო კომისიის დასკვნით.

1916 წელს საზოგადოების მთელი შემოსავალი იყო - 57,803-67კ. გასავა-
ლი - 52,607-52კ. შემოსავალი აღემატება დამფცივებულ ხარჯთ-აღრიცხვით ნა-
ვარაუდევ შემოსავალს /54,760-53/ - 3043 მ. - I4 კ., გასავალი ნაკლებია
ნავარაუდევზე 2153-01კ-ით.

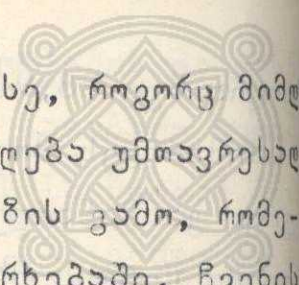
1917 წლის I იანვარს ნაშთი იყო 5196-15, აქედგან 10% მიემატა სათა-
დარიგო თანხას, ხოლო 90% შეფანილ იქმნა 1918 წლის შემოსავლის აღრიცხვა-
ში.

საზოგადოების ბალანსი 1917 წელს I იანვარს უდრის 517,325-60 კ./აქცი-
ვა მეფია პასივზე II,145 და 91კ./.

1917 წელს საზოგადოების მთელი შემოსავალი იყო 90,530-64კ. გასავალი-
60,048-20. შემოსავალი აღემატება დამფცივებული ხარჯთ-აღრიცხვით ნავარაუ-
დევ შემოსავალს /61,820-84/ - 28709-81-ით, გასავალი ნაკლებია ნავარაუ-
დევზე /61820-84/-28709-81-ით, გასავალი ნაკლებია ნავარაუდევზე /61820-84-
-1772-64-ით. 1918 წლის I იანვარს იყო ნაშთი - 30,482-45. აქედგან 10%
-3048-24კ. მიემატა სათადარიგო თანხას, ხოლო დანარჩენი 90% შეფანილია
1918 წ. შემოსავლის აღრიცხვაში.

1918 წ. I იანვარს საზოგადოების ბალანსი უდრის 560,548-82 კ. მოგება
51,027-65 ნავარაუდევზე /17,800მ/ მეფი - 33,227-15 კ.

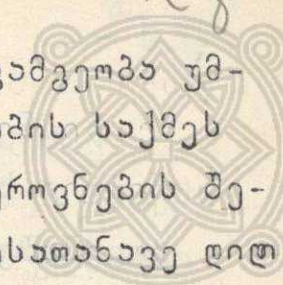
გამგეობამ შეადგინა აგრეთვე ბალანსი 1918 წლის I ნოემბრისთვის ბალანსი
უდრის 824,738-44.

1917 წელი შოლიფიკური მოძრაობის წელიწადი იყო ისე, როგორც მიმდინარე წელიც. საზოგადოებრივი ცოცხალი ძალების ყურადღება უმთავრესად შოლიფიკურ საკითხებისაკენ იყო მიქცეული და ამ მიზეზის გამო, რომელიც მიზეზად უნდა ჩაითვალოს კულტურულ საქმეთა შეფერხებაში, ჩვენის საზოგადოების სკოლებისა და ბიბლიოთეკების საქმეებიც ნორმალურად ვერ მიმდინარეობდა.

საზოგადოების გაცნობის შემდეგ ისტორიკოსს შეუძლიან ასწონ დასწრნოს და მიუღვომლად დააფასოს საზოგადოების მიერ დაშვებული, შეიძლება მრავალი შეცდომა, მაგრამ ამავე დროს აღინიშნოს ის ეკლიანი გზაც, რომელიც არჩეული ჰქონდა საზოგადოებას და უეჭველად ხაზს გაუსვამს მის დაუფასებელს სამსახურს სამშობლო ქვეყნის წინაშე. ამ მხრივ თამამად შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ წ.ვ.გ. საზოგადოებას ქართველი ერის კულტურის განვითარების ისტორიაში შეუძლიან დაიჭიროს თვალსაჩინო ადგილი როგორც საზოგადოებრივი იდეალების მარცენებელს და ყველა ამ ყამად არსებულ კულტურულ-განმანათლებელ საზოგადოებათა მამათ-მთავარს. განსაკუთრებით დაბადებულმა საზოგადოებამ სულ მოკლე ხანში შესძლო დაემსახურებინა სიმშაფია და განსაკუთრებული სიყვარული ქართველი ინტელექციონისა, რომელიც ეძებდა ხსნას მონობის უღელ-ქვეშ მყოფ და სიბნელეში ჩაფლულ მშობელი ერის განვითარება-განათლებლაში. აქ თავის თავად ნათელი ხდება ყველასათვის ჩვენი საზოგადოების იდეური მგსავსება რუსეთის თავისუფალ-ეკონომიურ საზოგადოებასთან, რომელიც დაარსებულ იქმნა პეტროგრადში ამ 160 წლის წინად და რომელიც ერთგვარ თესლად გადაიქცა რუსეთის დანარჩენ მრავალ-საუკეთესო კულტურულ განმანათლებელ დაწესებულებათა ასაღორძინებლად. განსხვავება მხოლოდ იმაში გამოიხატება, რომ ხსენებული საზოგადოება დაიბადა სრულიად უბრძოლველად თვითშეყოფილი მშვერადრიცის მფარველობით, წ.ვ.გ. საზოგადოება კი წარმოიშვა ქვეყნიდან, იგი ძალითაა გამოწაყვებული მაშინდელი ბიუროკრატის კლანჭებიდან რომელიც წინ ეღობებოდა საქართველოს ყოველ გვარ კულტურულ ნაბიჯს. ეს უნდა იყოს მიზეზი სრულდება, ახალი ცხოვრება ახალს მოთხოვნილებებს გვიყენებდა და მოითხოვს მათს დაუყოვნებლივ განხორციელებას. ყოველი დაწესებულება უნდა ისეთი საშაფიო და თვალსაჩინო, როგორც ჩვენი საზოგადოებაა, თუ იგი უკვე მოცვდა და აღარ შეუფერება დღევანდელ პირობებს, არქივს უნდა ჩაბარდეს, უკეთუ კიდევ ცოცხლობს - მოძრაობს, უეჭველად უნდა შეუფარდდეს ეხლანდელი დროის მოთხოვნილებებს და ამის მიხედვით შესცვალოს თავისი სამოქმედო გეგმაც.

ამ ყამად, როცა ბრძოლით მოპოებული თავისუფლება მტკიცდება, ჩვენი ერის შოლიფიკური სახე იურიდიულ ფორმაში უკვე ჩამოყალიბდა და კულტურული ცხოვრებისათვის საჭირო ნორმატური პირობებიც მყარდება, რასაკვირველია, ქ.შ.წ.ვ.გ.საზ. სამოქმედო გეგმის ძირითადი დავალიანებებზე დაშარაკიც ნაადრევი არ იქნება, მაგრამ ჭერ-ჭერობით ცხოვრების დღევა

დელ პირობების მიერ წამოყენებულ მოთხოვნილებათა მიხედვით, გამგეობა უმთავრეს ყურადღებას აქცევს საზოგადოების წიგნების გამომცემლობის საქმეს და კერძოდ სახელმძღვანელო წიგნების გამოცემისას. სკოლის გაეროვნების შესახებ მოაზრობისაგან გამოიქმნულ კანონის ცხოვრებაში გაფარებისათანავე დიდი მოთხოვნილება დაიბადა ქართული სახელმძღვანელო და სახალხო საკითხავი წიგნებისა. წინაღ თუ სა მარისი იყო მავალითად დ.ე. და ბუნების კარი 10,000 ცალი თუ მეტი, ეხლა 50,000 ცალი არაა სავმარისი, ასევე ითქმის დანარჩენი საგნების სახელმძღვანელო წიგნების შესახებაც.

წიგნების გამომცემლობის ფართო ნიადაგზე დაყენება, რაც თავის თავად გულისხმობს: საკუთარი სფამის, წიგნების სავაჭრავ-ასავინძის სახელსნოს გარენას თვით წიგნების ვაჭრობის რთულ ორგანიზაციას, ეჭვი არ უნდა დიდს თანხას მოითხოვს, ამ მიზნისათვის საზოგადოებას შეუძლიან ამ ყამად გადას-ღოს 400,000 მანეთამდე და კვლავაც მოსალოდნელ შემოსავლიდან გაიღოს არა ნაკლებ 100,000 მანეთისა.

გარდა ამისა თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ ჩვენი საზოგადოების სკოლები ერობათა ინსტიტუტის შემოღებისათანავე გარდა ზოგიერთი ანდერძებით დაკისრებულის სკოლებისა ხსენებულ ორგანოთა გამგებლობაში უნდა გადავიდეს, ამ წყაროდან დარჩენილი თანხაც წიგნების გამომცემლობის საქმეს მოხმარდება.

გამგეობის აზრით, ჩვენი საზოგადოების აწინდელის სამოქმედო გეგმის უმთავრესს მუხლს ზემო დასახელებული ფუნქცია უნდა შეადგენდეს. ეჭვი არ უნდა, წიგნების გამომცემლობის ფართო ნიადაგზე დაყენება საზოგადოებას ნივთიერად ვალონიერების საქმესაც ხელს შეუწყობს, რაც თავდებია საზოგადოების სამოქმედო გეგმის დანარჩენ ფუნქციათა განვითარება-გაფართოებისა კულტურულ საქმეთა სამუშაოს სფეროში."

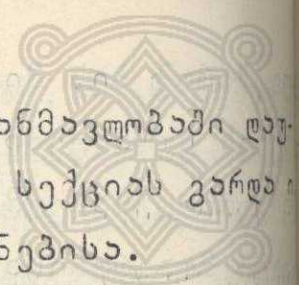
თავმჯდომარე- ვის ნებავეს სიწყვა გამგეობის მიერ წარმოდგენილ სამოქმედო გეგმის შესახებ.

კრება გამგეობის მიერ წარმოდგენილ მოხსენებას აწინდელი სამოქმედო გეგმის შესახებ ერთხმად ამტკიცებს.

თავმჯდომარე- ეხლა მოგხსენდებათ სარევიზიო კომისიის მოხსენება.

მდივანი ვ. ბურჯანაძე- ვითხულობს სარევიზიო კომისიის შემდეგ მოხსენებას: "საზოგადოების" წესდების მე 15 მუხლის თანახმად არჩეულმა სარევიზიო კომისიამ განიხილა საზოგადოების გამგეობის მიერ შედგენილი ანგარიში უ.პ.წ. ვ.გ. საზოგადოების 1916 და 1917 წ. მოქმედების და მოახსენებს კრებას: ა/ანგარიში სწორედ არის შედგენილი და აქ გამოცხადებული ბალანსი და აგრეთვე შემოსავალ-გასავლის ნუსხა, საზოგადოების დავთრებისა და საბუთების თანახმადაა გამოყვანილი.

გამგეობის მიერ ნაანგარიშევი საზოგადოების ნაღდი ფული და სარგებლიანი ქაღალდები უკლებლივ ინახება ბანკში.

წიგნების გამომცემელ სექციას საანგარიშო წლის განმავლობაში დაუბეჭდია სულ მხოლოდ 6 წიგნი, 2-იც გამოუცია სასკოლო სექციას გარდა მოგებაშვილის მიერ ნაანდერძევ სახელმძღვანელო წიგნებისა.

მართალია საანგარიშო წელს ქალაქის სიმვირე იყო და არის ღლესაც, მაგრამ თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ გარემოებას, რომ მოთხოვნილებანი როგორც სახელმძღვანელო ისე სახალხო საკითხავ წიგნებზე თვალსაჩინოდ ჭა, და აგრეთვე იმ მოსაზრებასაც, რომ წიგნების გამოცემაზე გაჩეულ ხარჯი ასანაზღაურებელი ხარჯია და საზოგადოება ყოველ შემთხვევაში არ იზარალებდა, პირიქით დიდ მოგებასაც ნახავდა, სექციას, ვაცილებით მეტენერგია უნდა გამეჩინა და 8 წიგნის გამოცემით არ უნდა განესაზღვრა თავის მოქმედება.

სარევიზიო კომისიის აზრით, ღლეს როცა სკოლის ნაციონალიზაციის პრინციპი თვით მთავრობის ღეკრეფის ძალით ცხოვრებაში ჭარღება და ქართულ სკოლებში ფართო ადგილი აქვს დათმობილი, ახალი სკოლები გახსნაზე საზოგადოება აღარ უნდა ზრუნავდეს, არსებული სკოლებიც ერობებს და განათლების სამინისტროს უწყებას უნდა გადაეცეს, თვითონ კი მთელი ბიუჯეტი სახელმძღვანელო და სახალხო საკითხავი წიგნების გამოცემას უნდა მოახმარებოდეს. გამომცემლობის საქმე გაათავოთვოს, შეიძინოს საკუთარი სტამბა, იქონიოს საკუთარი წიგნების სავაჭრავი სახელოსნო და სხვა... ამ მიზნისთვის საზოგადოებას მოეპოვება სავაჭრო თანხასაც. მისაღები აქვს 700,000 მანეთი მეტი. განსვენებული ევ. სარაჯიშვილის ნაანდერძევი ქონების განაღდებულ შემოსული ფული, ამის გარდა თანხების სარგებელი, რომელიც ღღემდე სკოლების შენახვაზე იხარჯებოდა წიგნების გამომცემლობას მოხმარღება.

საზოგადოებამ უნდა იზრუნოს აგრეთვე საკუთარი ქალაქის ქარხნის განხილვის.

სკოლები

სკოლები იმავე მდგომარეობაშია, როგორც წარსული საანგარიშო წლის განმავლობაში იყო. მიმდინარე სამოსწავლო წელს შეუწყვეტია მოქმედება აკაურთის, აფენის, ზორბალოს და გომარეთის სკოლას. გამგეობა მიზეზად ასახელებს იმ გარემოებას, რომ მასწავლებელთაგან მსურველნი არ აღმოჩნდნენ განთავისუფლებულ ადგილზე. ღღევანდელი საშინელი სიმვირის გამო, რასავფირველია, იმ მცირე ჯამაგირზე, რომელსაც გამგეობა ამღევს მასწავლებლებს, შეუძლია ცხოვრება. უმჯობესი იქნება სკოლები ეხლავე გადაეცეს სამინისტროს, რადგან სკოლის გაეროვნება უკვე აღიარებულია თვით მთავრობის ღღეკრეფით და, მაშასადამე, ქართული ენის ინტერესები უზრუნველ ყოფილია.

ბიბლიოთეკები და სამკითხველოები

ბიბლიოთეკების მდგომარეობა ქალაქშიც არა სასურველია რაც უნდა მიწეროს გამგეობის უყურადღებობას. ვარგი იქნება ეს დაწესებულებებიც

ქალაქის თვითმმართველობას გადაეცეს.

განყოფილებები

საანგარიშო წელს როგორც ანგარიშებიდან სჩანს, განყოფილებებს მოქმედების უნარი ვერ გამოუჩენიათ. ზოგიერთი განყოფილება მხოლოდ ქალაქში არსებობს. მაგალითად ხაშურის, ონის, სოჩის და ცხინვალის. უკანასკნელის მიუკუტი განისაზღვრება მხოლოდ რ მან. და ნნ ვაშ. ბევრ განყოფილებას თავის მოქმედების ანგარიშიც არ წარმოუდგენია, მაგალითად ქუთაისის, ბათუმის, გუმბრის, ლიხაურის, ოზურგეთის, მაჩხაანის და სხვა... თუმცა მთავარ გამგეობას მრავალ-ჯერ მოუთხოვნია განყოფილებათაგან ანგარიშების გამოგზავნა, მაგრამ მიზნისთვის ვი ვერ მიუღწევია.

კომისიის აზრით საჭირო იყო ადგილობრივ რევიზიის მოხდენა სპეციალურად გაგზავნილ შირების საშვალებით.

40 განყოფილებათაგან საპროცენტო გადასახადი შემოუჭანია მხოლოდ 18 განყოფილებას, დანარჩენს ვი არა.

სტატისტიკური მონაცემები

ქართული უნივერსიტეტის დაარსების შემდეგ სტატისტიკური ვერსი შირებზე განაწილება უნდა მოისპოს და მთელი სასტატისტიკო თანხების სარგებელი უნდა მოხმარდეს ქართულ უნივერსიტეტის საშვალებათა გაძლიერების საქმეს.

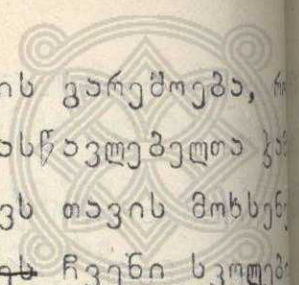
წიგნის მალაზია.

სარევიზიო კომისიის შენიშვნების თანახმად გამგეობას შემოუღია მალაზიაში ჩვეის სისტემით ვაჭრობის წარმოება. მალაზიის საქმე წესიერად მიმდინარეობს. გამგეობას არ შეუხრულებია ჯერ ვიღვე სარევიზიო კომისიის მოთხოვნილება მალაზიის შესაფერის ადგილზე გადაჭანის შესახებ იმიდროს, როდესაც ეს შესაძლებელი იყო და საქმისათვის სასარგებლო.

თავმჯდომარე-ეხლა ვთხოვთ მოისმინოთ გამგეობის შასუხი სარევიზიო კომისიის შენიშვნების გამო შასუხს მოგახსენებს მდივანი ვ. ბურჯანაძე.

მდივანი ვ. ბურჯანაძე-წ.ვ.გ. საზ. წევრებს, რომლებიც დასწრებიან ქარსული წლების საშოგადო ვრებებს, ვარგად ეხსომებათ ალბად, რომ სარევიზიო კომისიის დღევანდელი მოხსენება შინაარსის მხრივ არაფრით არ განსხვავდება იმ მოხსენებიდან, რომელსაც სწორედ იმავე შემადგენლობის კომისია აკეთებდა ქარსულ ვრებებზე, ერთი და იგივე შაბლონიური ფრაზები, რომ სკოლები არ ვარგა, სკოლები უნუგეშო მდგომარეობაშია, განყოფილებები არ მოქმედებენ და სხვა...

სარევიზიო კომისიის შენიშვნა სკოლების უნუგეშო მდგომარეობის შესახებ მართალია, მაგრამ გამგეობას არსებული შირობების გამო არ შეეძლო სკოლების მდგომარეობის გაუჭკობესება, რადგან ამისათვის საჭირო იყო დიდ-ძალი ფული, გამგეობას ვი ხელთ შქონდა ვრების მიერ გამგეობისადმი მიცემული შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვა, რის ვარეშეც მას არ შეეძლო მოქმედება. მართალია აგრეთვე სარევიზიო კომისიის შენიშვნა, რომ სამოსწავლო წლის განმავლობაში ავაურთის, ბორბალოს, აფენის და გომარეთის სკოლებში

სწავლა არ სწარმოებდა, მაგრამ ამის მიზეზი ვახლათ ის ვარებობა, რა
 გამგეობამ მასწავლებელი ვეჩი მოყვანა, რაიყა შეეხება მასწავლებელთა ჯან-
 ვირების სიმცირეს, რასაც სარევიზიო კომისია აღნიშნავს თავის მოხსენ-
 ში, უნდა მოვახსენოთ რწმუნებულთა კრებას, რომ არასოდეს ჩვენი სკოლები
 მასწავლებლებს არ უქონიათ სამინისტროს სკოლების მასწავლებლებზე ნაკლები
 ჯამაგირი, პირიქით როცა სამინისტრო აძლევდა მასწავლებლებს თვეში
 40 მანეთს, წ.ვ.გ. საზოგადოება აძლევდა 60 მანეთს. როცა სამინისტრომ
 აღიდა მასწავლებლებს ჯამაგირი 60 მანეთამდე, გამგეობამ ჩვენი სკოლების
 მასწავლებელთა ჯამაგირი აიყვანა 80 მანეთამდე. როცა სამინისტრომ 210
 გაუხადა, ჩვენც ეს ნორმა დავაწესეთ. ფული არ გვქონდა, მივმართეთ მთავ-
 რებს დახმარებისათვის და მთავრობამაც მოგვცა დახმარებად 30,000 მანეთი
 ამ ყაზად საქართველოს შარლამენცმა გაუღიდა ჯამაგირი 400 მანეთამდე
 ჩვენც ეს ნორმა მივიღეთ, რასაც ადასტურებს ხარტ-აღრიცხვა, რომელიც
 თქვენ ღღეს მოგხსენდებათ. პირობები სასკოლო სფეროში ერთი და იგივეა.
 მე მრავალი მაგალითი ვიცი, რომ სამინისტროს სკოლებში გაცილებით უფრო
 ანორმალური მდგომარეობაა, ვიდრე ჩვენი საზოგადოების სკოლებში. ამის მი-
 ზეზეა საერთო მდგომარეობა, საშინელი მსოფლიო ომი და ამ ომის მიერ გა-
 მოწვეული საშინელი ცხოვრების პირობები, რაც ხელს უშლის კულტურული მუ-
 შაობის ნორმალ მსვლელობას. ასე, რომ გამგეობას თამამად შეუძლიან სთქვ-
 რომ სკოლების მოვლა შაფრონობის საქმეში მან გააკეთა ის, რაც შესაძლებ-
 ლია მოსახერხებელი იყო დღევანდელს პირობებში.

სარევიზიო კომისიის მოხსენების შენიშვნა, ბიბლიოთეკების არა სასუ-
 ველი მდგომარეობის შესახებ, რასაც კომისია გამგეობის უყურადღებობას
 აწერს, სიმართლეს მოკლებულია ვინაიდან გამგეობას არსებულ ბიბლიოთე-
 კების მართვა-გამგებლობა ინსტრუქციის თანახმად დაკისრებული უქონდა ჩ-
 ვნი საზოგადოების თბილისის ფილიალ განყოფილებას, რომლის აღმასრულებელ
 ორგანო-გამგეობა შეძლებისადაგვარად ნივთიერ დახმარებას აძლევდა ხსენ-
 ბულ ბიბლიოთეკებს და ღრო-გამოშვებით მეოვალყოფობასაც ეწეოდა.

მართალია სარევიზიო კომისიის შენიშვნა, რომ ზოგიერთ განყოფილ მან
 თავის მოქმედების ანგარიში არ წარმოუდგენია, მაგრამ ამაში გამგეობა
 არაა დამნაშავე, მან რამდენჯერმე მიმართა განყოფილებებს წარმოედგინა
 ანგარიშები, მაგრამ მიზანს ვერ მიაღწია, რაიყა შეეხება იმ შენიშვნებ
 რომელიც აღნიშნულია მოხსენებაში წიგნების ბეჭვდა-გამოცემის და ვაჭრო-
 ბის გამო, ამის შესახებ განმარტებას მოვახსენებთ სამწიგნობრო სექცი-
 თავმკლმარე ბ-ნი თ. კიკვაძე.

თ. კიკვაძე- სარევიზიო კომისიის, როგორც ხრანს შერეულთ გადაუთვალ-
 რებია სამწიგნობრო სექციის მოქმედების ანგარიში. მას რომ ვუღლასმით
 გადაესინკა ხსენებული სექციის მოქმედება, ის უთუოდ აღნიშნავდა, რომ
 სექციამ გააკეთა ის, რისიც გავეთება შეიძლებოდა დღევანდელს პირობებში
 როცა ქალაქის უქონლობა ერთის მხრივ და საშინელი სიმცირე მეორეს მხრ-

აყენებს საზოგადოთ და აყენებდა კერძოდ წ.ვ.გ.საზოგადოებას უხერხულ მდგომარეობაში. სახელმძღვანელო წიგნები, რომლის გამოცემა წინად 20-23 კაპ. ჯდებოდა და წიგნის ნომინალი ფასი არ აღემატებოდა 80 კ. ამ ფაზად გამოცემა ჯდება 10. ჯერ მეტი და ნომინალი ფასიც გააოთხევებულა. დედა ენა, რომელიც წინად 40 კ. იყიდებოდა ეხლა იყიდება 8-50 კ. ბუნების ვარი- II მ. უნდა გაითვალისწინოთ რა დიდი თანხა იქნებოდა და არის საჭირო, რომ ასეთი ხიძვირე დასძლიოს და ერთგვარი კონკურენცია გაუწიოს კერძო მოვაჭრეებს და ამით ვულტურული დაწესებულების პრესტიჟი საზოგადოების თვალში ასწიოს.

მიუხედავად ყველა ამ დამაბრკოლებელ მიზეზებისა, სექციამ შესძლო საანგარიშო წესების განმავლობაში გამოცემა 15 სხვა და სხვა სახელწოდების წიგნი: ვალანდაძის ასტრანომია I, II და III ნაწ. გოგებაშვილის "იავნანამ რა ჰქმნა", "თავდაღებული ქართველი"; გაბაშვილის მოთხრობები მკირეწლოვანთ. და მოზრდილთათვის, ევლოშვილის საყმაწ. მოთხრობები I და II ნაწ., ქუჩიშვილი ტექსები III ნ., შიო მღვიმელის საბავშვო ტექსები: "მუნწი და ნაფვრა", "სამი ცელქი", "ოქროს თავთავი", "ცვარი" "ჩემი ყვავილები", ალ. ყაზბეგის "ელისო", ი. მჭედლიშვილის "მწყემსის წერილები", "ქაჯანა" ლომაურისა დასურათებული; "გადამდები სნეულებანი ექ. წინამძღვრიშვილისა. მიმდინარე წლის განმავლობაში დაიბეჭდა და იბეჭდება სხვა და სხვა სახელმძღვანელო წიგნები: "ფიზიკა", ბუნების მეცყველების სახელმძღვანელო, კრილოვის არაკები. შექმნილია უფლება ავფორთაგან სხვა და სხვა ნაწარმოების გამოცემისა. სექციის მეცადინეობით საანგარიშო წესების განმავლობაში გამგეობამ შეიძინა ჯაბადარისაგან 65 სხვა და სხვა სახელწოდების წიგნი: ალ. ყაზბეგის თხზულება მთელი ცომი /1500ც./ ღონ-ვიხოფი -4000ც., ალ. ყაზბეგის მე III ც., სიბრძნე-სიყრუის წიგნი, გ. ერისთავის თხზულებები და სხვა... სექციას დასახული ჰქონდა მიზნად სხვა და სხვა სამეურნეო დარგებიდან წიგნების გამოცემა, მან დაარსა სპეციალისტთაგან შემდგარი კომისიები: სამკურნალო და საბუნების მეცყველო წიგნების შესადგენად. კომისიებმა შეიმუშავეს მთელი რიგი გამოსატყემ წიგნების თემებისა. გარდა ამისა წიგნების გამომცემელმა სექციამ შეიმუშავა საქართველოს გეოგრაფიული რუკის ნომენკლატურა. ერთი სიწყვიტო შეიძლება ითქვას, რომ საგამომცემლო სექციის მუშაობა დაღებიოი მხრივ უნდა იქნეს აღნიშნული დღევანდელს პირობებში და სარევიზიო კომისიის შენიშვნები უსაფუძლოთ ცნობილი.

- დ. ხოშტარია- მაღაზიის შესახებ გამგეობას შასუხი არ გაუცია.
- თ. კიკვაძე- მოვახსენებთ. გამგეობას პრინციპიალურად გადაწყვეტილი ჰქონდა მაღაზიის გადაჭანა, მაგრამ ანგარიში ომის მიერ გამოწვეულ პირობებს და ამ საკითხის პრაქტიკულად გადაჭრა გადასდო შემდეგისათვის. ამ ფაზად ვი ეჭვი არ უნდა გამგეობა დაღებიოად გადასწყვეტს ამ საკითხს და თანახმად იქვენ მიერ მოსმენილ სამოქმედო გეგმისა გადაიჭანს მას

შესაფერის ადვილზე.

დ. კარიჭაშვილი /თავმჯდ./ კმახაყოფილებლად სცნობს თუ არა საზოგადოება გამგეობის განმარტებას.

დ. დუმბაძე /სარევ. კომისიის თავმჯდ./ გამგეობა თავს იმართლებს იმით, რომ მასწავლებლები ვერ ვიპოვეთ სკოლებისათვის. მე ღარწმუნული ვარ, რომ გამგეობას არ დაეცადა სამინისტროსათვის და აღრე მოემართა ბინა ჯამაგირები მასწავლებელთათვის, დაენიშნა 400 მან. და თავის დამოუცხალებიანა გაზეთებში მასწავლებლები გამორჩეობდნენ და სკოლებსწავლა გარაღებოდა, მით უმეტეს, რომ წ.კ.გ. საზოგადოებას შეეძლო თაღროზე დაეკმაყოფილებინა მასწავლებლები ჯამაგირით.

ვ. სვიმონიშვილი - აღნიშნავს, რომ ბორჩალოს მაზრის ყალამშის, გორეთის, აკაურთის სკოლებშია წარსულ სამოსწავლო წელს სწავლა არყოფილა. ამის მიზეზი უმთავრესად ის არის, რომ სკოლის შენობები დაზიანებულია, წვიმა ჩამოდის, შუშები დამცვრეულია.

ვ. ნინიძე - გამგეობა სარევიზიო კომისიის საყვედურით უნდა გადათავისუფლოს. დღევანდელს პირობებში შეუძლებელია მოითხოვოს ის, რისიკგავეთება მას არ შეეძლო.

დ. კარიჭაშვილი/თავმჯდ./ - გამგეობა მოქმედებდა ხარჯთ-აღრიცხვის გეგმებში. მას შეეძლო უსახსრობის გამო მოემართებინა მასწავლებელთათვის ჯამაგირი, ამიტომ მან მიმართა დახმარებისათვის მთავრობას, რომელმაც ცა მას კიდევაც 30,000 მან. ამ ფულით გამგეობამ გაუღიდა მასწავლებელთათვის ჯამაგირი 210 მან. თვეში. ამ შემადაც, როცა ჩვენ ვასავლის აღრიცხვა შეგვაქვს 400 მან. თვეში იმედი გვაქვს, რომ მთავრობა მომავალი წლისთვისაც დახმარებას აღმოვიჩინებ.

სვიმონიშვილი - მაინც საჭიროა გამგეობამ მიიღოს ზომები, რომ ბორჩალოს მაზრაში აამოქმედოს სკოლები.

დ. კარიჭაშვილი/თავმჯდ./ - ვიღევ ვის სურს სიწყვა. /მსურველი არავინ არის./ კმაყოფილება თუ არა კრებას გამგეობის განმარტებით?

კრება გამგეობის განმარტებას კმახაყოფილებლად აღიარებს და გადასმორიგ-საკითხზე.

თავმჯდომარე - ეხლა მოგხსენდებათ 1916 და 1917 წ. მოქმედების ანგაშები.

ვ. ბურჯანაძე/მდივანი/- ვითხულობს 1916-1917 წ. მოქმედების მოკლდახასიათებას.

ამ ანგარიშში ბიდან გამოირკვა, რომ საზოგადოებას 1916 წლის განმარტებაში შემოსავალი ჰქონია - 57,803-673. ვასავალი - 52,607-523. ბალანსი 1917 წ. I იანვრისთვის : აქცივი-517,325-60, ვასივი- 506,179-69 ვ. აქცივი მეტია ვასივზე II, 145-91 ვ. ხოლო 1917 წ. შემოსავალი-90,52 ვ. ვასავალი- 60048-203. ბალანსი I იანვრისთვის 1918 წ. - აქცივი - 560543-82 ვ. ვასივი - 560543-82 ვ.

დ. კარიჭაშვილი/თავმჯდ./ ამცვიცებთ თუ არა .მოსმენილ-ანგარიშებს?
კრება ერთხმად ამცვიცებს I9I6-I9I7იწ. გამგეობის მოქმედების ანგა-
რიშებს.

დ. კარიჭაშვილი/თავმჯდ./-ებლა მოგხსენდებათ მიმდინარე I9I8 წ. ხარკ-
აღრიცხვა.

ვ. ბურჯანაძე/მდივანი/- ვითულობს გამგეობის მიერ შედგენილ I9I8 წ.
ხარკ-აღრიცხვას.

ამ ხარკ-აღრიცხვის მიხედვით მთელი საზოგადოების შემოსავალი ნავარაუ-
დევია - 289557-54კ., ვასაველი - I27494-90 კ., აქედგან აღმინისტრა-
ციულ სექციის - 68787-46კ., სასკოლო სექციის - 47294-I4კ., ბიბლიოთეკა,
და სახალხო ვითხვევის მრმწყობი სექციის - 3230მ., სამუშეუმო - 8I88-30 კ.
ამავე ხარკ-აღრიცხვით ნავარაუდევია გამგეობის მიერ ნაშთი მომავალი
წლის იანვრისათვის I0% გამოკლებით I45,856-38კ.

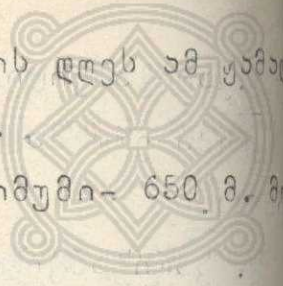
კრებამ დაადგინა შემოსავლის აღრიცხვიდან ამოიშალოს ხეირობის და
კონცერტის გამართვით ნავარაუდევი 7,500 მან. და ეროვნულ საბჭოსაგან ნა-
ვარაუდევი დახმარება 5000 მ. ამ ცვლილებით კრებამ დაამცვიცა ნავარაუდე-
ვი ნამდვილად შემოსულისა და მოსალოდნე შემოსავლის ქამი რაც უდრის -
289,557-54კ. ვასაველის აღრიცხვაში აღმინისტრაციულ სექციის მე-2 მუხლ
ში ნაჩვენები წლის ბოლომდე დასახარჯათ 39-94კ. გააღიდა 800 მანეთამდე.
ამავე სექციის მე I5 მუხ. ნაჩვენები მალაზიის გათბობა, განათება და
სხვა წერილმანი ხარჯებისათვის ნებადართო გამგეობას დახარჯოს. 27-ე მუხლ
ში შეფანილი მოულოდნელ ხარჯებისათვის გადაღებული ქამიდან /5000 მ./ სა-
ჭირო თანხა.

კამათს იწვევს სასკოლო სექციის მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის
გასაუმჯობესებლად 28-ე მუხლში შეფანილი ნავარაუდევი თვიურ ქამაგირად
მიმდინარე წლის I ნოემბრიდან 400 მან.

თ. ვიკვაძე- ჯერ-ჯერობით გამგეობამ ივარაუდა მასწავლეებელთა თვიურ
ქამაგირად I ნოემბრიდან 400 მანეთი ე.ი. იხელმძღვანელა იმ ნორმით, რო-
მელიც მიღებულია უკვე სამინისტროს სვოლების მასწავლებელთათვის საქარ-
თველოს შარლამენცის მიერ, შარლამენცის სასკოლო კომისიაში აღმრულია სა-
ჯიბი ვიდევ მოუმაფოს მასწავლებლებს რვეულების გასასწორებლად თვეში
50 მანეთი. ეს საკითხი უეჭველად დადებითად გადასწყდება, ასე, რომ რწმუ-
ნებულთა კრებას შეუძლიან ნავარაუდევი ნორმა 400 მან. გააღიდოს 450 მან.

ვ. ნინიძე- ჩემის აზრით, უფრო მიზანშეწონილი იქნება რწმუნებულთა კრე-
ბამ თვით გამგეობას დაავალოს თვალყური ადევნოს მთავრობის მიერ გადად-
გმულ ნაბიჯებს აღნიშნულ საკითხის შესახებ და მოუმაფოს ქამაგირები მას-
წავლებლებს, საეროოდ მიღებული ნორმის თანახმად.

ივ. ავალიშვილი- როცა სკოლებზე დაპარაკობთ და მასწავლებლებს ქამაგი-
რებს უმაფებთ, არ უნდა დაივიწყოთ ჩვენი მოსამსახურეებიც, რომელნიც
დღევანდელ საშინელ სიძვირის დროს ძლიერ მცირე ქამაგირს ღებულობენ.

110

დ. ხოშტარია - /ადგილიდან/ საჭიროა ვიცოდეთ რა არის დღეს ამ ყაზაქში მოსამსახურეთა ჯამაგირების მინიმუმი და მაქსიმუმი.

ვ. ბურჯანაძე /მდივანი/ - ამ ყაზაქში მიღებულია მაქსიმუმი - 650 მ. მინიმუმი - 264 მან. თვეში.

მცირე ვაშაოს შემდეგ კრება აღვეს: გიენდოს ახალ გამგეობას და ვანდელი სიძვირის და ცხოვრების პირობების მიხედვით განსაზღვროს ჯამაგირის მაქსიმუმი და მინიმუმი და აღნიშნული ვაჭეგორიის მოსამსახურე გაუდიდოს ჯამაგირები სხვა დაწესებულებებში შემოღებულ ნორმის მიხედვით ვაშაოს იწვევს ბიბლიოთეკების შესანახად ნავარაუდები ჯამის გადართვის საკითხი.

ვ. მაჭავარიანის აზრით, მთავარმა გამგეობამ უნდა გაიღოს არა ნაკლები 15,000 მანეთისა თბილისში არსებულ ბიბლიოთეკების მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

დ. კარიჭაშვილი /თავმჯდ./ - თბილისში არსებული ბიბლიოთეკები გაღარიბებულია ინსტრუქციის ძალით თბილისის განყოფილების გამგებლობაში. მთავარმა გამგეობამ აძლევს მხოლოდ დახმარებას ამ ბიბლიოთეკებს.

თ. ვიკვაძე - ადრე თუ გვიან, როცა ერობა გამტკიცდება, ჩვენი ბიბლიოთეკები, აგრეთვე სკოლებიც გადაეცემა ამ დაწესებულებებს, ასე რომ ჩვენ საზრუნავი იქნება დავებმართო ერობებს ჩივლების შექირვით და ცოცხალ თანხის გადიდებას.

ვ. ნინიძის აზრით, ჯერ-ჯერობით, როგორც სკოლები და აგრეთვე ბიბლიოთეკებიც უნდა დარჩეს წ. ვ. გ. ს. ა. გამგებლობაში.

მ. შოროშელიძე - განყოფილების გამგებლობაში გადმოვიდა ბიბლიოთეკის განყოფილების გამგეობა შემდეგის დავარად დახმარებას აძლევდა ბიბლიოთეკებს, მაგრამ ჩვენი ბიუჯეტი ისე მცირე აღმოჩნდა, რომ შეუძლებელი შეიქმნა სასურველ დონეზე დავვეყენებინა ამ ბიბლიოთეკების გაუმჯობესების საქმე. მე აუცილებელ საჭიროდ მიმაჩნია რჩმუნებულთა ყრილობაში ვაშაოს გამგეობას გადასდოს 5000 მანეთამდე, რათა ცოცხალნათ მაინც გაუმჯობესოს ბიბლიოთეკების გამგეობა ნივთიერი მდგომარეობა.

ვ. ბურჯანაძე - განყოფილების გამგეობა მართლა შემდეგის დავარად დახმარებას აძლევდა ბიბლიოთეკებს, დრო-გამოშვებით ვიღევაც ათვალთვლებს არ ვივლევა მათ მდგომარეობას, მაგრამ ამ ყაზაქში, საერთოდ, ისეთი მდგომარეობა შექმნილი, თუ მთავარი გამგეობა ნივთიერად არ დაეხმარება განყოფილებას, ბიბლიოთეკების მდგომარეობა უზრუნველყოფილი არ იქნება, რაცა შეეხება სკოლებს, ვეთანხმები ვ. ნინიძის აზრს, სკოლები ჯერ-ჯერობით დარჩეს წ. ვ. გ. ს. ა. გამგებლობაში. დავვაშაოს გამგეობას შეადგინოს დაწვრილებითი ხარჯთ-ადრიცხვა, რომელიც გამოიწვევს სკოლების მდგომარეობის გაუმჯობესებას და ამის მიხედვით გამოითხოვს მთავრობის დახმარებას.

გ. ჩიფთაშვილი - როცა თბილისის ბიბლიოთეკებზე ლაპარაკობთ არ უნდა

ქ.პ.წ.ვ.გ. საზოგადოება იმყოფება ქ. თბილისში; საანგარიშო წლის დამდეგს საზოგადოებას შექონდა 47 განყოფილება: I/ ალაგირში, 2/ახალ-ციხეში, 3/ არმავირში, 4/ ბათომში; 5/ ბაქოში; 6/ ბორჯომში; 7/ გორში, 8/ გუდაუთში; 9/ გუმბრში; 10/ ლუშეთში; 11/ ერევანში; 12/ ვანში; 13/ შუგ-ლიძში; 14/ თელავში; 15/ კავკავში; 16/ ტანჩხუთში; 17/ ტიხაურში; 18/ ონში; 19/ ორამირში; 20/ ოზურგეთში; 21/ სამცხრეღიაში; 22/ სიღნაღში; 23/ სენაკში; 24/ სოჩაში, 25/ სოხუმში; 26/ სამურზაყანოში; 27/ ხაშურში; 28/ ხიდისთავში, 29/ ხონში, 30/ ქუთაისში, 31/ ტუაშხეში, 32/ ხაშში, 33/ ფოთში, 34/ ქვემო-მარხაანში; 35/ ყვირილაში, 36/ ცხინვალში, 37/ ჭიათურაში, 38/ ჩოხატაურში, 39/ განჯაში, 40/ თბილისში; 41/ ყარსში, 42/ სარაყამისში, 43/ ბორჩალოში, 44/ გროზნაში, 45/ შეფროვსკვი, 46/ ფუქში, 47/ ხარაგაუთში.

წლის განმავლობაში განყოფილება გაიხსნა სოფ. ვეჯინში, ასე რომ 1919 წ. I იანვარს საზოგადოებას შექონდა 48 განყოფილება.

საზოგადოების საპატიო წევრნი:

I. ოლღა თადეოზის ასული ჭავჭავაძე	არჩეულია	1894 წ.
2. იაკობ კონსტანტინეს ძე შუბალაშვილი	"	1906 "
3. შეფრე კონსტანტინეს ძე შუბალაშვილი	"	"
4. იაკობ ალექსანდრეს ძე მანსველაშვილი	"	1912 "
5. ევაფერინე რევაზის ასული გაბაშვილი	"	1914 "
6. ანასტასია მიხეილის ასული წერეთლისა	"	" "
7. ევაფერინე მიხეილის ასული ერისთავისა	"	1915 "
8. გიორგი ნიკოლოზის ძე ყაზბეგი	"	1918 "
9. ღვინო გიორგის ძე კარიჭაშვილი	"	" "
10. ტუარსაბ გერასიმეს ძე ბოცვაძე	"	" "
11. გრიგოლ სვიმონის ძე რცხილაძე	"	" "

დამფუძნებელი წევრნი, რომელთაც ერთიანად

აქვთ გადახდილი საწევრო ფული 300 მანეთი:

- 12. ბაგრატიონ-მუხრან ბაგონ. ვნ.პარბარე ერევლეს ასული.
- 13. მარაბული თ-ლი ვასილ გიორგის ძე
- 14. საგინაშვილი ელისაბედ გრიგოლის ასული.

(დამფუძნებელი წევრნი, რომელნიც მოვალენი არიან იხადონ წლიურად ხუთ-ათი მანეთი /10 მ./:

- 15. ყაზბეგი გიორგი ნიკოლოზის ძე.)

საზოგადოების გამგეობა

საზოგადოების თავმჯდომარე გიორგი ნიკოლოზის ძე ყაზბეგი; 1908 წ. 8 მარტიდან. მისი ამხანაგი ღვინო გიორგის ძე კარიჭაშვილი, 1914 წ. 24 დეკემბრიდან, გამგეობის წევრია 1892 წლიდან.

გამგეობის წევრნი:

- I. ლ.გ. ბოცვაძე წევრია 1908 წლიდან.

2. ვ.ს. რცხილაძე	წევრია	1908	წლიდან.
3. ვ.მ. ლასხიშვილი	"	1914	"
4. ი.შ. გიორგობიანი	"	1914	"
5. ნ.ი. ნავაშიძე	"	1914	"
6. შ.ლ. კიკელიძე	"	"	"
7. თ.ვ. კიკვაძე	"	"	"
8. ი.პ. ვართავაძე	"	1911	"
9. გ.ი. ცინცაძე	"	"	"
10. ვ.ს. მუსხელიძე	"	"	"

კანდიდატები:

6.ს. რცხილაძე და არჩილ ჯაჭანაშვილი.

სარევიზიო კომისიის წევრნი:

1. დ.მ. ლუმბაძე	სარევიზიო კომისიის წევრია	1911	წლიდან.
2. ე.გ. ავალიშვილი	"	"	"
3. დ.ვ.ნ. თალაქვაძე	"	"	"
4. გ. გორდეზიანი	"	"	"

მდივანი ვ. ა. ბურჯანაძე

1918 წლის განმავლობაში მთავარ გამგეობას ჰქონდა სულ 36 სხდომა.

გაარჩია 226 საქმე.

საანგარიშო წლის 13 ნოემბრამდე მუშაობდა 1914 წლის საზოგადო კრებაზე არჩეული წევრობიდან შემდგარი მთავარი გამგეობა, რომელსაც ჰქონდა 30 სხდომა. გაარჩია 178 საქმე. ამ შემდგენლობის გამგეობის წევრობიდან კრებას დაესწრნენ:

თავმჯდომარე ვ.ნ. ყაზბეგი	-	22	ჯერ.
მისი ამხანაგი დ. კარიჭაშვილი	-	26	"
ლ. ბოცვაძე	-	16	"
ნ. ნავაშიძე	-	19	"
გრ. რცხილაძე	-	2	"
გ. ლასხიშვილი	-	1	"
ი. გიორგობიანი	-	17	"
შ. დედაბრიშვილი	-	11	"
ვ. მუსხელიძე	-	1	"
ი. ვართავაძე	-	არც ერთხელ	
შ. კიკელიძე	-	"	"
თ. კიკვაძე	-	18	"
გ. ცინცაძე	-	არც ერთხელ.	

სხდომებს თავმჯდომარეობდნენ:

1. ვ.ნ. ყაზბეგი	-	22	ჯერ
2. დ. კარიჭაშვილი	-	12	"
3. ლ. ბოცვაძე	-	1	"
"	-	1	"

10 ნოემბრის რწმუნებულთა საერთო ყრილობაზე არჩეულ იქმნა ახალი გამგეობა შემდეგი შემადგენლობისა:

საზოგადოების საპატიო თავმჯდომარე გ.ნ. ყაზბეგი.

გამგეობის თავმჯდომარე დ.გ. კარიჭაშვილი.

- მისი ამხანაგი თ. კიკვაძე.
 ლ. მოცვაძე.
 შ. დედაბრიშვილი
 ს. იაშვილი
 ვ. ბურჯანაძე
 ი. გიორგობიანი
 იშ. ვართაგავა
 ნ. ნაკაშიძე
 ვ. ნინიძე
 ვ. წულაძე
 არ. ჭაჭანაშვილი
 ვალ. ქავთარაძე.

კანდიდატები:

1. ქრ. შარაშიძე
2. უშან. ელიაშვილი
3. გიორ. უსენიშვილი
4. ბეს. ქელმოქიანი
5. სამ. დადიანი
6. მეთ. ვაკაბაძე
7. იულიხ იაშვილი

სარევიზიო კომისიის წევრები:

1. დიმიტრი დუმბაძე
2. გიორგი მაჭავარიანი
3. ესტაფე ავალიშვილი.

აღნიშნულ შემადგენლობის გამგეობას ჰქონდა წლის პოლომდე 6 სხდომა.

13 ნოემბრიდან 24 დეკემბრამდე/ გაარჩია 48 საქმე.

გამგეობის წევრთაგან სხდომას დაესწრო:

თავმჯდომარე დ. კარიჭაშვილი	-	5	ჯერ.
მისი ამხანაგი თ. კიკვაძე	-	6	"
ვ. ბურჯანაძე	-	5	"
ს. იაშვილი	-	6	"
ლ. მოცვაძე	-	არც ერთხელ	
ი. გიორგობიანი	"	4	ჯერ
შ. დედაბრიშვილი	-	4	"
ი. ვართაგავა	-	4	"

- 6. ნავაშიძე - I ჯერ.
- 3. ნინიძე - I "
- 3. წულაძე - I "
- 3. ქავთარაძე - 3 "
- არ. ჭაჭანაშვილი " არც ერთხელ.

გამგეობის მოქმედების მოკლე დახასიათება.

გამგეობის განსახილველ საგნებს საანგარიშო წლის განმავლობაში შეადგენდა:

- I/ გამგეობასთან არსებულ სხვა და სხვა სექციითა დადგენილებანი.
- 2/ დედა ენის მე II ნაწილში ცვლილებათა შეჭანა.
- 3/ საზოგადოების სკოლების ერობათა გამგებლობაში გადაცემა.
- 4/ საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის თვიური ანგარიშები.
- 5/ მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესება.
- 6/ საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის სავარაუდო ანგარიში.
- 7/ რწმუნებულთა საერთო კრების დანიშვნა.
- 8/ სარევიზიო კომისიის მოხსენება.
- 9/ ქართულ მოღვაწეთა სავანეს მართვა-გამგებლობის პროექტი.
- 10/ საზოგადოების მომავალი სამოქმედო გეგმა.
- II/ საზოგადოების სკოლების მდგომარეობის შესახებ სარევიზიო მოხსენების მოხმენა.
- I2/ სოფლის ბიბლიოთეკებისათვის წიგნების დახმარების აღმოჩენა.
- I3/ სტიჟენდიების განაწილება.
- I4/ მალაშიისა და წიგნთა საწყობების რევიზია.
- I5/ ზღანოვიჩის ნაანდერძევი სახლის გაყიდვის შესახებ და სხვა კითხვები..

ს კ ო ლ ე ბ ი .

საანგარიშო წლის განმავლობაში მთავარი გამგეობა ინახავდა თავის ხარჯით შემდეგ სკოლებს: აკაურთის, ბორბალოს, გერგეთის, ვარიანის, ზუგდიდის, მოიდანახეს, საგურამოს, ნავთლულის, ყალამშის, შრომის, წინარეხის და წერაქვის.

საანგარიშო წლის განმავლობაში სწავლა არ სწარმოებდა სრულიად აჭენის და გომარეთის სკოლებში, რადგან ხსენებულის სკოლებისათვის გამგეობამ შესაფერისი მასწავლებლები ვერ იშოვა, მიუხედავად იმისა რომ მისი მხრით ყოველგვარი ზომები იყო მიღებული.

გარდა შემოადნიშნული ორი სკოლისა, მათვე მიზეზის გამო, სწავლა არ სწარმოებს მიმდინარე სამოსწავლო წელს აგრეთვე გერგეთის და ყალამშის სკოლებში.

საზოგადოების განყოფილებათა ხარჯით საანგარიშო წლის განმავლობაში ინახებოდა შემდეგი სკოლები: სოხუმის, ნუკრიანის, თელავის, ვაკვავის, ბაქოს და გულაუთის.

ბათუმის ქართული სკოლა საერთო მდგომარეობის გამო საანგარიშო წლის განმავლობაში არ მოქმედებდა. მიმდინარე წელს ვი სწავლა განახლებულია. უფროსს მასწავლებლად და გამგედ არის ალექსანდრე მგელაძე. სკოლას ინახავს თავისი ხარჯით ადგილობრივი განყოფილება.

რა თქმა უნდა საერთო მიზეზის გამო არც ვაკვავის, ბაქოს და სოხუმის სკოლებში იყო ნორმალური სწავლა.

აკურთის სკოლა - დაარსებულია 1914 წელს. მასწავლებლად იყო ქეთევან სერგოს ასული ჭინჭველაშვილი. სკოლაში ორი განყოფილებაა. სწავლობს სულ 30 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1452 - 10.

ბორბალოს - დაარსებულია 1914 წელს. მასწავლებლად არის მარიამ აბდუშელიშვილი. სკოლაში ორი განყოფილებაა, სწავლობს 45 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1217 - 05.

გერგეთის - დაარსებულია 1910 წელს. მასწავლებლად იყო ისიდორე ჭაფიშვილი. სკოლაში სამი განყოფილებაა, სწავლობს სულ 44 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/ სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1860 ლ.

ვარიანის - დაარსებულია 1914 წელს. მასწავლებლად არიან: მიხეილ ჩიქვინიძე და ხაჭალია ბასილაშვილი. სკოლაში ოთხი განყოფილებაა, სწავლობს სულ 47 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 5978 - 70

შუგლიდის - დაარსებულია 1916 წელს. მასწავლებლად არის ელისაბედ ანჭაფარიძისა. სკოლაში ორი განყოფილებაა, სწავლობს 60 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/ სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1775 ლ.

საგურამოს - სკოლა დაარსებულია 1908 წელს. მასწავლებლად I ენკენის-თვემდე იყო ვალისფრაფე ყვანია. შემდეგ დაინიშნა - ეკატერინე ბახვაძე, რომელიც გადმოყვანილ იქმნა წერაქვის სკოლიდან. სკოლაში სამი განყოფილებაა, სწავლობს 40 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 3606 - 10.

ნავთლულის - დაარსებულია 1909 წელს. მასწავლებლად არის მარიამ ჯარიაშვილი. სკოლაში ორი განყოფილებაა, სწავლობს სულ 38 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/ სკოლასთან არსებობს ხელსაქმის განყოფილება, სადაც გარდა ჩვენი მოწაფეებისა ხელსაქმეს სწავლობენ შოშრდელი ქალებიც. მასწავლებლად არის სოფიო ჩივაძე. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 4248 - 45.

ყალამშის - დაარსებულია 1904 წელს. /ბორჩალოს მაზრაში/ მასწავლებლად იყო ნეოფილე ომარაშვილი, რომელიც მსახურებდა ამ სკოლაში 1918 წ. მაისის დამლევამდე. სკოლაში სამი განყოფილებაა, სწავლობდა 50 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1925 - 41

მრიდანახის სკოლა - დაარსებულია 1916 წ. მასწავლებლად იყო ნინო მარიძე. სკოლაში ორი განყოფილებაა, სწავლობს 47 მოწაფე სკოლაზე დაი-

9

პრობის სკოლა დაარსებულია 1913 წელს. მასწავლებლად არიან: იოსებ ჩხაჭარაიშვილი, გრიგოლ ჩიქვინიძე და ხელსაქმის მასწავლებელი მარიამ ჩხაჭარაიშვილისა. სკოლაში ოთხი განყოფილებაა, სწავლობდა 84 მოწაფე /ქალ-ვაყი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 6364-94.

წინარეხის- დაარსებულია 1892 წელს მასწავლებლად არის ივანე იოსების ძე გიუნაშვილი. სკოლაში ოთხი განყოფილებაა, სწავლობდა 50 მოწაფე /ქალ-ვაყი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 3134-52.

წეოაქვის- დაარსებულია 1916 წელს 7 იანვარს. მასწავლებლად არის მარიამ ლიბრაძე. სკოლაში სამი განყოფილებაა, სწავლობდა 44 მოწაფე /ქალ-ვაყი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 3047-85

შემოდინიშნული სკოლების შესანახად საანგარიშო წელს გამგეობამ მიიღო მთავრობისაგან 30,000 მან. დახმარება.

მიმდინარე წლის სკოლების შესანახი ხარჯების დასაფარავად გამგეობამ გამოითხოვა განათლების სამინისტროს საშუალებით 150,000 მან. დახმარება მაგრამ განათლების სამინისტრომ იმ მოსაზრებით, რომ სკოლების მართვა-გამგებლობა ერობას უნდა ეკისრნა, შუამდგომლობას მსვლელობა არ მისცა. გამგეობა იძულებული შეიქმნა მიემართნა ერობათა ორგანოებისთვის შუამდგომლობით მიეღოთ თავის გამგებლობაში საზოგადოების სკოლები. ზოგიერთმა ერობამ შუამდგომლობაზე დაღებიტად გვიპასუხეს. ასე, რომ იმედია, საზოგადოებას თუ მიმდინარე წელს არა, მომავალი წლიდან მაინც სკოლების შენახვაზე ზრუნვა აღარ დასჭირდება და ის თანხა, რომელიც ამ საჭიროებას ხმარდებოდა, ამიერიდან წიგნების გამომცემლობის საქმეს მოხმარდება, რაც უფრო მიზან შეწონილი და სასარგებლო იქნება საერთოდ განათლების საქმისათვის.

როგორც ზემოდ გვქონდა აღნიშნული, ბათუმის სკოლაში სწავლა აღდგენილია. სკოლის შენახვა გადაწყვეტილი ჰქონდა მთავარ გამგეობას, მაგრამ აღგიღობრივმა განყოფილებამ შესბლო გამოენახა საკმაო თანხა და ჩვენი დახმარება საჭირო აღარ შეიქნა.

სკოლის შესახებ საკითხებს წინასწარ იხილავდა და იმუშავებდა გამგეობასთან არსებული სასკოლო სექცია, რომელსაც თავმჯდომარეობდა გამგეობის წევრი ლ. პოცვაძე.

წლის განმავლობაში ხსენებულ სექციას ჰქონდა 7 მორიგი სხდომა, რომელმაც გაარჩია 30 საქმე. სექციის განსახილველ საგნებს შეადგენდა:

1. კანდიდატების დასახელება საზოგადოების სკოლებში განთავისუფლებულ მასწავლებელთა ადგილებზე.

2/ სახელმძღვანელო წიგნების გადათვალთვრება და შესწორება.

3/ მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესება.

4/ სკოლების ხარჯთ-აღრიცხვის პროექტის შედგენა.

ხ/სახელმძღვანელო წიგნების გამოსაცემად საჭირო ქალაქის შექმნა

და სხვა

III
ბიბლიოთეკები.

წ.ვ.გ.საზოგადოებას საანგარიშო წლის განმავლობაში შეიქმნა მთელ სა-
ქართველოში 100 ბიბლიოთეკა-სამკითხველო. აქედან ქ. თბილისში 6 - :
I/ ვერის, ავლაბრის, ნავთლელის, დიდუბის, ნამაღალევის და ვუკიის წმ.
ნინოს უბნის.

განყოფილებათა ინსტრუქციის თანახმად ბიბლიოთეკების საქმეს განა-
გებდნენ საანგარიშო წლის განმავლობაში თვით განყოფილებები, როგორც
ქ. თბილისში, ისე პროვინციებში. მთავარი გამგეობა კი თავის მხრივ ამ-
ტვედა დახმარებას საზოგადო კრების მიერ დადასტურებულ ხარჯთ-აღრიც-
ხვის ფარგლებში. დახმარება ეძლეოდა როგორც განყოფილებებს, ისე ბიბ-
ლიოთეკა-სამკითხველოების გამგე კომიტეტებს.

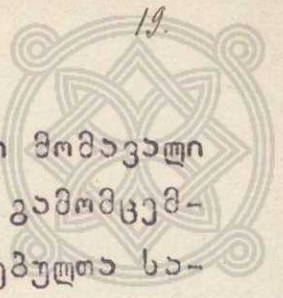
წლის განმავლობაში ბიბლიოთეკებს მიეცათ დახმარება სულ 1947 მ.-მდე.
საერთოდ უნდა აღინიშნოს, რომ ბიბლიოთეკა-სამკითხველოების საქმეები
საანგარიშო წლის განმავლობაში ნორმალურად ვერ მიმდინარეობდა, რაც
აიხსნება საერთო მიზეზებით.

IV
წიგნების ბეჭვდა-გამოცემა.

საანგარიშო წლის განმავლობაში გაშვეობამ დაბეჭდა და გამოსცა სულ
შემდეგი სახელმძღვანელო და სახალხო საკითხავი წიგნები:

- I/ მოკლე სახელმძღვანელო ბუნების მეცყველების II ნაწ. ს. იაშვილისა
- 2/ " " " " III ნაწ. "
- 3/ ქართული სიყვიერების ისტორია მე XIX საუკ. ა. ხახანაშვილისა.
- 4/ მოკლე სახელმძღვანელო ბუნების მეცყველების I ნაწ. იაშვილისა.
- 5/ Русское Слово II რ. ი. გოგებაშვილისა
- 6/ ბუნების კარი "
- 7/ არითმეტიკული ამოცანები II ნაწ. ხრამელაშვილისა
- 8/ " " " I " "
- 9/ დედა ენა II ნაწ. ი. გოგებაშვილისა
- 10/ რვეული უხაშო
- II/ შაერი და სიტომ თარ. გ. შარაშიძისა
- I2/ მეხის ამბავი "
- I3/ თქროს თავთავი შ. მღვიმელისა
- I4/ ცვარი "
- I5/ ჩემი ყვაავილები "

ზემო აღნიშნულ წიგნების გამოცემაზე დაიხარჯა სულ 337,988 მ.-მდე კ.
გარდა ამისა ამავე წელს დაიწყო ბეჭვდა : "ფიზიკის", დედა ენა I ნაწ.
"ალი"-ს, "კრილოვის არავეების, რაზედაც დაიხარჯა საანგარიშო წლის გან-
მავლობაში - 144498 მან.-67 კაპ.

საზოგადოების მთავარმა გამგეობამ შეიმუშავა დაწვრილებითი მომავალი სამოქმედო გეგმა, რომლის უმთავრეს მუხლს შეადგენს წიგნების გამომცემლობის საქმის გაფართოება. სამოქმედო გეგმა წარედგინა რწმუნებულთა საზოგადო კრებას, რომელმაც დაადასტურა იგი და გამგეობაც შეუდგა ამ გეგმის ფარგლებში მოქმედებას. მან დაარსა საგნობრივი კომისიები: ისტორიკოსთა, ლიტერატორ-კრიტიკოსთა, პუნების მეცყველთა და სხვა... კომისიები ენერგიულად შეუდგნენ მუშაობას.

წიგნების გამოცემის საქმეს ხელმძღვანელობდა გამგეობასთან არსებული სამწიგნობრო სექცია, რომელსაც თავმჯდომარეობდა გამგეობის წევრი თ. კიკვაძე.

საანგარიშო წლის განმავლობაში სექციას შქონდა სულ 6 მორიგი სხდომა. გაარჩია 26 საქმე.

სამუშეუშო სექციის I9I8 წლის მოქმედების
ა ნ გ ა რ ი შ ი.

I იანვარს I9I8 წ. წიგნთ-საცავში ირიცხებოდა 66I5 ნომერი ქართული ხელთნაწერი და დაბეჭდილი წიგნი. წლის განმავლობაში მიემატა 65 ნომერი /2 ხელთ. და 63 დაბეჭდ./ I იანვარს I9I9 წ. შესდგა 6680 /ამათში 2I6 ხელთნაწ./ რუსულსა და უცხო ენებზე დაბეჭდილი წიგნები და ხელთნაწერები იყო 5994 ნომერი. წლის განმავლობაში მიემატა I2I დაბეჭდ. I იანვარს I9I9 წ. შესდგა 6II5 /ამათში I04 ხელთ./ ანუხსული სიგელ-გუჯრები I იანვარს I9I9 წ. არის I232, რომელთაც აქვთ გავეთებული წლების მიხედვით სამიეპელი. ანუხსულების გარდა არის კიდევ წიგნთ-საცავში მრავალი აუნუს-ხავი დოკუმენტი, უმთავრესად მეცხრამეფე საუკუნისა.

სამუშეუშო ნივთების რიცხვი I იანვარს I9I8 წ. იყო I003 ცალი, წლის განმავლობაში მიემატა I და შესდგა I004.

ნუმიზმატიკური კოლექცია I იანვარს I9I8 წ. შესდგებოდა 5495 ცალისა-გან. აქედგან ქართული I5I3, რუსული 5I4, რომაულ-ბერძნულ-ვიზანტიური 88I, ევროპული I96 და აზიური 239I. წლის განმავლობაში არა მიმატებია-რა.

სურათების კოლექცია I იანვარს I9I8 წ. შეიცავდა 3450 ფერადებით ნახატს, ლიფოგრაფიულს და ფოტოგრაფიულს სურათს. წლის განმავლობაში არა მიმატებია-რა.

მწერალთა კაბინეტი უცვლელად დარჩა.

საანგარიშო წელს წიგნთ-საცავში მოცადინეთა რიცხვი იყო 99. ამათგან მოთხოვნილი იყო სამეცადინოთ 268 ხელთნაწერი და ნაბეჭდი წიგნი.

I9I8 წლის ხარჯთ-აღრიცხვით სამუშეუშო სექციის განვარგულებაში ნა-ვარაუდები იყო 9658 მანეთი, დაიხარჯა 8II6-98 კაპ.

გ ა ნ ყ ო ფ ი ლ ე ბ ა ნ ი .

ლანჩხუთის განყ- - ღაარსდა I9I5 წელს. გამგეობაში იყვნენ მღვდელი ეპიტაწე ჩხაიძე/თავმჯღომარე/ ნ. ფირცხალაიშვილი, ვაწო ფხაკაძე, ივანე ებრაღიძე, ფარნაოზ ღგებუაძე, ლ. გვარჯღალაძე, ჭიმოთე ჳგუშია/გარღაიყვალა/ I9I8 წლის განმავლობაში გამგეობას ჳქონღა Iმ სხღომა, გაარჩია 2I საქმე. საანგარიშო წელს განყოღიღებას ჳყავღა I55 წევრი.

განყოღიღებას აქვს წიგნის მაღაღია , რომელსაც წმინღა შემოსავალი ჳქონია 2288-29 ვაჳ.

I9I8 წლის განმავლობაში განყოღიღებას შემოსავალი ჳქონია -2988-29 გასავალი -I680 მანეთი.

სენავის- გაიხსნა I909 წელს. გამგეობაში იყვნენ: ოღღა გიორგის ასული ხოფერიასი /თავმჯღომარე/, ჳოღოივარჳე ესღაღეს ძე ლორთქიფანიძე /ამხანაგი/ მღვდელი გიორგი გამღარღია /მღივანი/, - : კონსღანღინე ჳონია /ხაღი-ნაღარი/ წევრნი: მიხეიღ ჳავღეს ძე თათარიშვიღი, სოფრო სღეფანეს ასული არჩიღა, ვარღამ გერასიმეს ძე ლოღია.

სარევიღიო კომისიაში: ჳეღრე მიხეიღის ძე ღგებუაძე, ბიქღორ მიხეიღის ძე ხარბეღია, გიორგი ლევანის ძე ქავთარაძე.

შემო-შემადგენლობის გამგეობა მოქმეღებღა მთელი საანგარიშო წლის განმავლობაში ღა ჳქონღა სულ I4 სხღომა. საანგარიშო წლის განმავლობაში გამგეობამ გაარჩია სულ 47 საკითხი. სხღომებს ღაესწრენ: თავმჯღომარე ო. ხოფერიასი I4 ჳერ, ამხ. ჳ. ლორთქიფანიძე I-. მღივანი ღევ. გ. გამღარღია I4- , ხაღ. ნ. ჳონია 7- , წევრნი: მიხეიღ თათარიშვიღი I4 -ჯერ, სოფ. არჩიღა -9 ჳერ, ვარ. ლოღია 2-, /3 იანვ. I9I8წ./

საანგარიშო წლის განმავლობაში მოხღა განყოღიღების წევრთა საზოგადო წლიური ვრეღა.

საანგარიშო წელს განყოღიღებას ჳყავღა 98 ნამღვიღი წევრი.

წლის განმავლობაში განყოღიღებას შემოსავალი ჳქონია სულ I7895 მან. ღა 86 ააჳ. გასავალი- I7868-3I ვ.

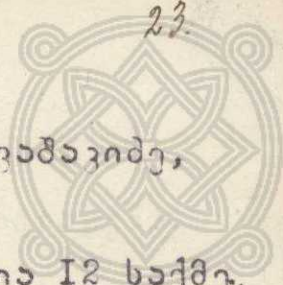
ღარჩა ნაღთი 328.-55 ვაჳ.

I9I9 წ. ხარჯთ-აღრიყხვა ასეთია : შემოსავალი- I4989-25 ვ. გასავალი- I4274-60 ვაჳ.

განყოღიღებას აქვს წიგნის მაღაღია.

განყოღიღების გაშგებლობაში ირიყხება 30 ბიბღლიოთევა-სამკითხველო.

ღოთის - ღაარსღა I9I0 წ. გამგეობის შემადგენლობა ღავით ე. ონია-შვიღი /თავმჯღომარე/ ვღ. იეს. გაგუა /ამხანაგი/ მღივანი იოსებ ივ. კობრეიძე, კონსღ. ერ. ფვანია /ხაღინ./ წევრნი: ნინო გოგოღაშვიღისა, ლ. მეგრეღიძისა, მარგაღიყვა ქაღეიშვიღისა, ჳეღრე ქუთათეღაძე, ავაკი რუხაძე.

სარევიზიო კომისიაში შიდა: ლავრენცი ცუღუში, ბესარიონ ვაშაკიძე,
ნილორე ლომთათიძე.

საანგარიშო წელს გამგეობას ჰქონდა შვილი სხლომა და გაარჩია 12 საქმე.
წევრთა რიცხვი უდრის 325.

განაგებს ერთ ბიბლიოთეკა-სამკითხველს.
წლის განმავლობაში შემოსავალი ჰქონდა -5112 მ.-99 ვ. გასავალი-
5112-99 ვაპ.

1919 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა ასეთია: შემოსავალი 8500 მანეთი გასავალიც
ამდენივე.

ვეჭინის განყ. დაარსდა 1918 წლის აგვისტოს 6 -ს /სოთ. ვეჭინში/.
გამგეობის შემადგენლობა: იოსებ ჩიფოშვილი /თავმჯდომარე/ ბეს. ღურცელა-
ძე /მდივანი/, ქევრნი: ვ. ყაღაბეგიშვილი, მთ. ი. მაჭავარიანი, ლევან
სოღულაშვილი, ნინო ჩიფოშვილისა, ანეჭა ანდრონიკაშვილი.

საანგარიშო წელს განყოფილებას ჰყოლია 100 წევრი.
შემოსავალი ჰქონია - 959 მ.-70 ვ. ხოლო გასავალი -634-72 ვ.

განყოფილება ინახავს უფასო ბიბლიოთეკა-სამკითხველს.
მიუხედავად მრავალჯერ გახსენებისა და მოთხოვნისა, დანარჩენ გან-
ყოფილებებს საანგარიშო წლის მოქმედების ანგარიში არ ქარძოუდგენიათ.

სტიპენდიები

1918 წლის I იანვარს საზოგადოებას ჰყავდა შემდეგი სტიპენდიანტები:

I შუბალაშვილის სახელობის:

ვალ. ახვლედიანი.

II სარაჭიშვილის სახელობის:

- I/ თაბუკაშვილი შალვა, 2/ ქიქოძე შალვა, 3/ ცირევიძე ალექსანდრე,
- 4/ მინძიბაძე ვასილ, 5/ ბარნაბიშვილი დიმიტრი, 6/ ჭინჭარაძე გიორგი;
- 7/ ჯავახიძე გიორგი, 8/ მუჭირი შროვოში, 9/ რამიშვილი ელენე.

III ლოლობერიძის სახელობის:

ვარდოსანიძე ბარბარე.

აღნიშნულ სტიპენდიანთაგან 1918 წლის განმავლობაში მიიღეს:

- I/ ვ. ახვლედიანმა - 150 მან.
- 2/ შალვა ქიქოძემ - 240 -
- 3/ გიორგი ჭინჭარაძემ - 100 -
- 4/ შროვოში მუჭირმა - 240 -
- 5/ ალ. ცირევიძემ - 200 -
- 6/ ბარ. ვარდოსანიძემ - 440 -

1918 წლის განმავლობაში სტიპენდიები დაენიშნათ II ენკენისთვიდან:

I/ სიმონ ჯანაშიას თვეში 40 მან. მასვე სარაჭიშვილის სასტიპენდიო ნაშ-
თებიდან თვეში 60 მან. სულ 100 მანეთი თვეში.

2/ სავლე აბულაძეს თვეში 40 მან., 3/ ქსენია ვაკაბაძეს - 40 მან.,

4/ უსტაფა კონჭელიძეს თვეში - 40 მან., 5/ დავით ნაცვლიშვილს - 40 მან.,

I ნოემბრიდან სტიპენდიები დაენიშნათ: I/ ქეთევან მგელაძეს თვეში
40 მან., 2/ რუსუდან ნავაშიძეს - 40 მან.,

I დეკემბრიდან : I/ კალისტრატე ჩირუას 40 მანეთი თვეში.

საანგარიშო წლის განმავლობაში გამგეობამ დახმარება გაუწია სასტიპენ-
დიო თანხებიდან: მანგვემის უნივერსიტეტის სტუდენტს ბიძინა რამიშვილს
1000 მან., თბილისის კონსერვატორიის მოწაფეს თამარ წერეთელს 800 მან.,
თბილისის მე 7 გიმნაზიის მოწაფეებს /მაშხალიან ქართველებს/ გულთაიშვილს
და ვაიკაციშვილს სასტიპენდიო ვალის ანგარიშში შემოსულ თანხიდან და
შუბალაშვილის სასტიპენდიო ნაშთიდან 980 მანეთი.

სასტიპენდიო წესების თანახმად შემო აღნიშნულ სტიპენდიანთაგან სტიპენ-
დია მოესპოთ: ვალ. ახვლედიანს, შ. თაბუკაშვილს, შ. ქიქოძეს, ალ. ცირე-
ვიძეს, ვას. მინძიბაძეს, დიმ. ბარნაბიშვილს, გ. ჭინჭარაძეს, გ. ჯავახიას,
შროვოში მუჭირს, ელენე რამიშვილს, სავლე აბულაძე /მიღებული აქვს 40 მან./

1919 წ. I იანვარს საზოგადოებას ჰყავს შემდეგი სტიპენდიანტები:

I სარაჭიშვილის სახელობის:

- I/ სიმონ ჯანაშია, 2/ ქეთევან მგელაძე, 3/ კალისტრატე ჩირუა, 4/ ქსენია
ვაკაბაძე, 5/ რუსუდან ნავაშიძე, 6/ უსტაფა კონჭელიძე.

II ლოტობერიის სახელობის:

I/ ბარბარე ვარდოსანიძე, 2/ დავით ნაცვლიშვილი.

საანგარიშო წლის განმავლობაში აღნიშნულ სტიპენდიატოვან მიღებული

აქვთ:

- I/ სიმონ ჯანაშიას - 400 მან.
- 2/ ქეთევან მგელაძეს - 40 "
- 3/ ვალ. ჩიჩუას - 40 "
- 4/ ქსენია კაკაბაძეს - 120 "
- 5/ დავით ნაცვლიშვილს - 120 "

გარდა აღნიშნული პირების, საზოგადოების გამგეობა აძლევს ყოველ-
თვიურ დახმარებას ზემო-ხსენებულ ორ მაჰმადიან ქართველ მოწაფეს გულ-
თაიშვილს და კაიკაციშვილს ორთავეს თვეში 200 მანეთს. ამ ყაზად ეს
მოწაფენი სწავლობენ ბათუმის ქართულ გიმნაზიაში.

საანგარიშო წლის განმავლობაში შემოფანდლია სასტიპენდიო ვალში დ.წ. სა-
რაჭიშვილისა ნ. ციციშვილისაგან - 50 მან., მმ. შუბალაშვილებისა-ი. ავა-
ლიშვილისაგან 275 მან. ი. ავალიშვილზე ირიცხებოდა სასტიპენდიო ვალი
1050 მან., რაც სულ გადახდილია.

სტიპენდიების დაარსების დღიდან 1919 წლის I იანვრამდე
სტიპენდია გაუღავდა, მოესპო და მიეცათ ერთდროული დახმარება:

შუბალაშვილის სახელობის სტიპენდიატებს:

I. შალვა ამირაჩიბს მიღებული აქვს	I75 მ.-	✓
2. ალექსანდრე დგებუაძეს " "	1055-"	1000 ✓
3. შავლე დაღვაძეს " "	1048-85	✓
4. შალვა ელიაშვილს " "	450-"	✓
5. ნიკიტორე იმნაიშვილს " "	1170-"	✓
6. ვარლამ იმნაძეს " "	1375-"	✓
7. ვახილ მდივანს " "	1025-"	✓
8. მიხეილ მირზაშვილს " "	125-"	✓
9. ვლადიმერ ორჭონიკიძეს " "	1200-"	✓
10. იაკობ ორჭონიკიძეს " "	480-"	✓
II. ვახილ რცხილაძეს " "	1048-"	✓
12. სარგის კაკაბაძეს " "	575-"	-
13. ალექსანდრე ყლენცხ " "	81-"	
14. ავაკი თალავას " "	1200-"	450 ✓
15. ვიორგი ებრაელიძეს " "	390-"	✓
16. თამარ შიუვაშვილს " "	900-"	✓
17. ლაშარე შურღაიას " "	1100-"	✓
18. ი. ცინცაძეს/ია ევალაძეს/" " "	887-58	✓

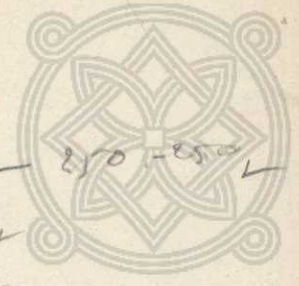
19. თამარ ხარაზაძეს მიღებული აქვს	3468.	✓
20. იასონ ჩხენველს " "	280-	✓
21. ელენე ჩიჭავაძეს " "	200-	✓
22. არჩილ ჭაჭანაშვილს " "	785-	<u>585</u> ✓
23. შოთა შლად. დალიანს " "	I226-	<u>1126 - 500 = 626</u> ✓
24. დავით ელიოზიშვილს " "	875-	✓
25. ანნა კაპანაძის ასულს " "	654-	✓
26. ნინო გ. ტახტაშვილის ასულს " "	900-	<u>800</u> ✓
27. დავით მჭედლიშვილს " "	750-	✓
28. ჭარას გიორგის ძე ნიყარაძეს " "	I525-	
29. გერონდი დიმიტრ. ქიქოძეს " "	I475-	✓
30. ანნა ანდ. ხახუცაშვილის ასულს	I450-	✓
31. ახვლედიანს ვალ. მიღებული აქვს	I695-	<u>1245</u> ✓
32. სვიმონ ბადურაშვილს მიღებული აქვს	595-	
33. მალაქია გობეჯიშვილს " "	I025-	✓
34. შალვა მოსიძეს " "	850-	✓
35. დავით მეტაძეს " "	225-	
36. ქრისტ. რაჭველიშვილს " "	825-	✓
37. სოლოდაშვილს ალ. " "	250-	
38. მალვა ჭადიშვილს " "	I425-	✓
39. სვიმონ ფიცხელაურს " "	I450-	<u>950</u> ✓
40. სილოვან ყიფიანს " "	I450-	
41. შენგელაიძე ლეო " "	I050-	✓
42. გიორგი ჩიჭავაძეს " "	I400-	<u>300 = 1100</u> ✓
43. ჩხეიძეს დავით " "	I200-	
44. თამარ ძნელაძეს " "	I700-	
	<hr/>	
	39886-48	

ნ. ლოლობერიძის სახელობის

1. სვიმონ დიდიმამიშვილს მიღებული აქვს	I400-	
2. ილია ჭოროშელიძეს " "	525-	✓
3. დავით ჩიქრვანს " "	850-	✓
4. დ. ნიკიფინს " "	75-	
	<hr/>	
	2850-	

დ. შ. სარაჭიშვილის სახელობის

1. ამილახვარი ქრისტეფორე	775-	✓
2. გიორგი დალაქიშვილს	500-	✗
3. რაფიელ ნიყარაძეს	525-	✓
4. გრიგოლ ოქროპირიძეს	650-	✓

5. იაკობ რამიშვილს
6. ნინო ციციშვილს
7. ალექსანდრე ციციშვილს
8. ვახტანგ კოჭეტიშვილს
9. რაისა ჩიხლაძეს
10. მ. ხუხუნაიშვილს
11. ვლადიმერ ემუხვარს
12. შალვა ქიქოძეს
13. ალ. შვანგირაძეს
14. შალვა თაბუკაშვილს
15. დ. ბარნაბიშვილს
16. ცირევიძეს ა.
17. ვ. ძინძიბაძეს
18. გ. ჭინჭარაძეს
19. გ. ჯავახიას
20. შრ. მუჭირს

650-
~~571-95~~ I001-95 ✓
 600-"
 700-"
 I75-"
~~376-85~~
 350-"
 I485-"
 4I5-"
 350-"
 420-"
 620-"
 225-"
 300-"
 I75-"
 320-"

 I0618-80

ეროდროული დახმარება:

- I. ფალავა ერ. 50-"
2. ბადურაშვილი სვ. 450-"
3. წულაძე ბ. 255-"
4. ლომთათიძე ვ. 285-
5. გეგუდიძე ვ. 40-
6. მალხაგოვი ბ. 50-
7. მალალაშვილი მ. 50-
8. მეტმარიშვილი 50-
9. წყავაძე მ. I50- ✓
10. მელაძე ვ. 25-
11. ჯაყელი ნ. 25-
12. ართილაყვა 50-
13. მეტრეველი 40-
14. შვანგირაძე 30-
15. ვაბილია ან. 40-
16. ჩადუნელი დ. 50-
17. ყენევის ქართულ სტუდენტებს I50-
18. ხიზანაშვილი მეო. I00-
19. ფხალაძე ვ. I00-
20. გენეზაშვილი სტ. I00-
21. ლეონიძე ლ. I00-

22. კვაჭაძე გ.	100 მ.
23. მამულაშვილი ალ.	100-
24. აგლაძე შ.	25-
25. კორინთელი ალ.	70-
26. ბაქრაძე ნ.	20-
27. ჩარუაშვილი ელ.	20-
28. მაჭავარიანი შ.	40-
29. კაკაბაძე ს.	30-
30. ციციშვილი დ.	120-
31. ემუხვარი	20-
32. გამხარაშვილი	20-
33. კლიშიაშვილი შ.	20-
34. ფარესიშვილი	50-"
35. ოქროშირიძე ვ.	70-
36. იშხენელი ს.	70-
37. გვხრიშვილი	20-
38. გულისაშვილი არ.	20-
39. გოგოლაშვილი იხს.	50-
40. ქუთათელაძე ს.	20-
41. ქიქოძე ელ.	100-
42. შარაშიძე თ.	20-
43. ჩირვაძე ან.	50-
44. ხირსელი გ.	20-
45. ციციშვილი ალ.	20-
46. ვარსიაშვილი ავ.	20-
47. ჩახუნაშვილი ევ.	12-50
48. ხუხუნაშვილი მ.	25-"
49. რაშივაშვილი თ.	120-"
50. კარგარეთელი ი.	25-"
51. შარაშიძე გ.	100-"
52. შალივაშვილი ი.	30-"
53. შალივაშვილი ვ.	30-"
54. ელიავა შ.	30-
55. ამირაჯიბი ვ.	30-
56. ფაფიშვილი შ.	60-
57. კაპანაძე ან.	120-
58. მნელაძე თამ.	30-
59. ჭინჭარაული წ.	40-
60. ქიქოძე ვერ.	10-

61. საჩაბაძე თ.	35-
62. მჭედლიძევილი ალ.	50-
63. ჭავჭავანიძე ივ.	50-
64. ვაკვაბაძე დ.	50-
65. ქუჩუვაძევილი ნიკ.	50-
66. მღებრიძევილი გ.	50-
67. ხოსიძევილი ი.	80-
68. გოდერიძე ალ.	50-
69. ჩხანიძე	50-
70. ჯიჯავაძე სოფ.	50-
71. წილოსანი ვ.	70-
72. ბერივაძევილი	25-
73. დავითაძევილი ნ.	100-
74. მჭედლიძევილი ი.	80-
75. უთურგაური	50-
76. ფირცხალავა გ.	275-
77. სუპაძევილი	75-
78. ჯაკობია	50-
79. დიდებუდიძე გრ.	75-
80. მაჭაბული ვ.	75-
81. ნაცვლიძევილი არ.	75-
82. თოიძე დ.	100-
83. თაბუვაძევილი	75-
84. მიქაძე თ.	100-
85. იაშვილი დ.	75-
86. ნიყარაძე რ.	50-
87. ნუსუბიძე ი.	100-
88. ფრანქაძევილი	75-
89. ჩახუნაძევილი	75-
90. რამიძევილი შიმ.	250- 1000
91. წერეთელი თ.	800

7082-50

ს უ ლ - 60482-73

57000

საზოგადოების სხვა და სხვა შემოსავლის ზოგიერთი მუხლის დაწვრილებითი აღნუსხვა:

I ყუღაბები,

1. ახალი კლუბისაგან	26-90
2. ახვლედიანის აფთიაქისაგან	46-87
3. გვანცალაძის აფთიაქისაგან	I-2I
4. "ერთობის" რედაქციისაგან	7-87
5. კოპერ. "მეურნისაგან"	7-59
6. კახეთის მევენახეთა საზოგადოებისაგან	3I-92
7. მიხეილის საადგილ-მამულო ბანკისაგან	8-40
8. საქართველოს რედაქციისაგან	I-62
9. სამეურნეობანკიდან	I-54
10. სახალხო საქმის რედაქციისაგან	3I-I5
II. საზოგადოების კანცელარიისაგან	4-35
12. საზოგადოების წიგნის მაღაზიისაგან	7-69
13. წვრილაშვილისაგან	22-87

ს უ ლ - I99 მან.-98კაპ.

II განყოფილებათა შემოსავლის IO%.

1. ვეჭინის განყოფილებისაგან	32-
2. სამურზაყანოს "	I42-30
3. სენაკის "	40-80

ს უ ლ - 2I5-I0

III სხვა და სხვა შემოწირულება და შემოსავალი.

1. ევ. სარაქიშვილის ნაანდერძევი	I24 000-"
2. შ. რაჭიანისაგან	I5-
3. პირველ კავკასიის საგანმანათლებლო საბჭოსაგან	264-I5
4. ქართველ არტილერისტებისაგან	5-"
5. მ-I7 მსროლელ კავკასიის პოლკის რომ. ცვარიძისაგან	I30-50
6. სახალხო საქმის რედაქ. სხვა და სხვა პირთაგან	II5- "
7. ნაყიდი ქალაქის ფიცრების ფახი	200- "
8. საქართველოს რესპუბლ. აღმინისტრაციული განყოფილებისაგან	37-27
9. ნავთლედს სკოლის მოსწავდეოა სწავლის ფ ფული	I02-40
10. დ. მოშლოველისაგან	I00- "

ს უ ლ - I20,969-39 კაპ.

I

ვ ა ს ს ა

I იანვარს 1918 წ. იყო	4904-70	
დღის განმავლობაში მიღებულია	782055-63	786960-33
" " დაიხარჯა	-----	786693-50
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		-----
		266-83

II

სახელდახელო ანგარიში

იანვარს 1918 წ. იყო ამიერ კავკასიის		
ბანკში	7493I-I2	
სასოფლო სამეურნ.		
ნღობ. საზოგადოებაში	<u>362I6-83</u>	III, I47-95
დღის განმავლობაში შეტანილია ამიერ-		
კავკასიის ბანკში	152600-00	
" " სასოფლო სამეურნ. სარგ.	3536-07	
ნღობის სწავლ.	80879-74	
შედ შეეკება სარგებელი	<u>102I-57</u>	239037-38
" " გამოტანილია ამიერ-კავკასიის		
ბანკიდან	20285I-03	350I85-33
" " სასოფლო სამეურნეო		
ნღობის საზოგადოებისაგან	<u>582I0-2I</u>	26I06I-24
დარჩა I იანვარს 1919 წ. ამიერ კავკასიის		
ბანკში	292I6-I6	89I24-09
" " სასოფლო სამეურნეო		
ნღობის საზოგადოებაში	<u>59907-93</u>	89I24-09

III შენახული ფული

იანვარს 1918 წ. სასოფლო სამეურნეო ნღობის საზოგადოებაში	<u>637I8-00</u>	
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		637I8-00

IV

% ქალაქები

იანვარს 1918 წ. იყო 600 მ. I შინაგანის სესხის მომვეებიანი ბილეთები		
№№ 4I43/22, I057I/46, I0775/II, I40I9/3, I6I32/38, და I8078/48		II57-50
I05,600 მ. გირ. ფურცლ. ფ. სათავად-აზნაურ-რო ბანკისა		94425-6I
38,000 მ. გირ. ფურცლ. ქუთაისის საათავად-აზნაურ. ბანკისა		27079-00

I65008. პილ. ჰუტროვრ. ხაკრედ. ხაზ.	I6500-00	
5008. პილ. ხერსონის ხაეროპო ბანკისა	405-	"
I87-50 ვ. პილ. რუსეთის სახელმწიფო სესხ.	I87-50	
6008. ოპლ. რუსეთის შინაგანის სესხისა	600-	"
700" პილ. რუსეთის სახელმწიფო რენდა	700-	"
800" პილ. მოსკოვის ქალაქ. ხაკრედ. ხაზ.	800-	"
I400" გირ. ფურცლ. ღონის საადგილ-მამულო		
ბანკისა	I400-	"
2I00" გირ. ფურცლ. ნიყე-გოროდ სამარის		
საადგილ-მამულო ბანკისა	2I00-	"
926" ოპლ. სახელმწიფო სესხისა	926-	"
800" გირ. ფურცელ. ჰუტროვრად-ტულის		
საადგილ-მამულო ბანკისა	800-	"
I00" პილ. საგლეხო ბანკისა	I00-	"
30I00" ოპლივ. სახელმ. ბანკის შინაგან		
სესხისა I9I5 წ.	28820-88	
I000 გირ. ფურცელ. სახელმწიფო სა-		
თავად-აზ. ბანკისა	<u>I000-</u>	I7550I-44

198913-50.

დარჩა I იანვარს I9I9 წ. იგივე ღირებუ-

ლების მიღებები.

V

%% ქალბატონებისა

I იანვარს I9I8 წ. იყო	3I3I-56	
წლის განმავლობაში მიემატა	<u>9886-84</u>	I25I8-40
" " მიღებულია		<u>8084-04</u>
დარჩა I იანვარს I9I9 წ.		4434-36

VI

წიგნების საწყობში

I იანვარს I9I8 წ. იყო	2I235-25	
წლის განმავლობაში მიღებულია საზოგადოების		
გამოსცემანი	367827-03	
" " საკომისიო, ნაყიდი და ყდები	I09805-12	
" " დაუბრუნდა მაღაზიიდან	<u>8-05</u>	498875-45
" " გაწანილია მაღაზიაში	246240-25	
" " გახსორდა მეჭად ჩაწერილი	<u>I54-92</u>	246395-17
დარჩა I იანვარს I9I9 წ.		252480-28

VII

წიგნები მალაშიაში

I იანვარს 1918 წ. იყო	I7846-34	
წლის განმავლობაში გამოდანილია საწყობიდან	246240-25	
" " მოგება იყო წიგნის მალაში- სა და საწყობისა	I68201-07	
" " გახწორდა შეცდომით ჩაწერილი	<u>I04-88</u>	482392-54
" " გაიყიდა მალაშიაში	214260-33	
გავიდა ფასდადებით	63890-93	1
გაეგზავნათ აგენტებს	94245-17	2
მიეცათ დებიტორებს	6425-37	
დაუბრუნდა წიგნები შაფრონო	3399-90	✓
დაუბრუნდა წიგნები საწყობს	8-05	✓
გაეგზავნათ საშოვადოების და გარე- შე. სკოლებს, ბიბლიოთეკებს, წიგნთ- საცავს, ვერძო შირებს, სტამბებს გამოცემისათვის	<u>2591-57</u>	384821-32
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		47571-22

VIII

წაგებ-მოგების ანგარიში

I იანვარს 1918 წ. იყო გამოურიცხავი დამწვა- რი და დაკარგული წიგნებისა	II217268	
წლის განმავლობაში დაიხარჯა გასაგზავნი		
ფასდადებით გაგზავნილ წიგნებზე	<u>2300-91</u>	I3518-59
დაუბრუნდა გასაგზავნი	2057-57	
გამოირიცხა დამწვარ წიგნების ფასი	507-35	
გადაირიცხა მალაშიისათვის ნაყიდი მასალა	<u>243-34</u>	2808-26
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		I0710-33

IX

აგენტები

I იანვარს 1918 წ. იყო	I4580-71	
წლის განმავლობაში გაეგზავნათ	94245-17	
" " დაედოთ გასაგზავნი	<u>I517-75</u>	II0843-63
" " მიღებულია		<u>85559-09</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		24784-54

X

დებიტორები

I იანვარს 1918 წ. იყო	18407-42	
წლის განმავლობაში მიეცათ წიგნები	6425-37	
" " დაეღოთ სხვა ვალი	<u>8100-73</u>	32933-52
" " მიღებულია		<u>5828-83</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		27104-69

XI

წიგნების პეჭდვა

I იანვარს 1918 წ. იყო	27712-95	
წლის განმავლობაში მიეცა	<u>361008-83</u>	383721-78
" " მიღებულია		<u>367827-03</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		20894-75

XII

გარღმავალი ანგარიში დებეჯით

I იანვარს 1918 წ. იყო	29587-53	
წლის განმავლობაში მიემადა	<u>212404-27</u>	241991-80
" " მიღებულია		<u>191438-66</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		50553-14

XIII

ინვენტარი

I იანვარს 1918 წ. იყო	964-96	
წლის განმავლობაში შექმნილია	<u>1960- "</u>	2924-96
" " გამოირიცხა 10% ღირებუ- ლებისა		<u>292-49</u>
		2682-47

XIV

კრედიტორები

I იანვარს 1918 წ. იყო	44062-37	
წლის განმავლობაში დაედო საკომისიო და ნაყიდი წიგნებისა	<u>111291-73</u>	155354-10
" " გადახდილ იქმნა წიგნები- სა და ყდების	82640-82	
" " დაუბრუნდა წიგნები პატრონთ	<u>3399-90</u>	86040-72
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		69313-38

XV

გარდამავალი ფული კრედიტით

იანვარს I9I8 წ. იყო	473I-25	
ის განმავლობაში მიღებულია	<u>33698-05</u>	38429-30
- დაუბრუნდა		<u>7224-06</u>
არჩა I იანვარს I9I9 წ.		3I205-24

XVI

მველის წიგნებისა და სასტამბო თანხა.

ა/ ფულად

იანვარს I9I8 წ. იყო მველის წიგნებისა	2085-86	
სასტამბო	<u>3395-42</u>	548I-28

ის განმავლობაში მიღებულია: საქართ.

სახსტორიო და საეთნოგრ.საზ.	549-25	
მიემატა გაყიდულის წიგნ.ფასი	62-00	
სარგებელი	I07-78	
სასტამბოს	I08-00	
სარგებელი	<u>I6I-29</u>	988-32
" გაღწერიცხა სარგებლის I0%		
სათადარიგო თანხაში:		6469-60
მველის წიგნებისა	I0-77	
სასტამბოსი	<u>I6-I2</u>	26-89

არჩა I იანვარს I9I9 წ. 6442-7I

მველის წიგნებისა	2794-I2	
სასტამბო	<u>3648-59</u>	6442-7I

ბ/ წიგნებად

იანვარს I9I8 წ. იყო მველის წიგნებისა	I389-33	
სასტამბო	<u>527-94</u>	I9I7-27

ის განმავლობაში გაიყიდა მველის წიგნებისა	62-"	
სასტამბო	<u>I08-</u>	I70-"

არჩა I იანვარს I9I9 წ. მველის წიგნებისა	I327-33	I747-27
სასტამბო	<u>4I9-94</u>	I747-27

სავანგებო თანხები

I საზოგადო დანიშნულების:

I იანვარს 1918 წ. იყო ხელუხლებელი მ. შუბალა- შვილებისა და ა. ხახანაშვილისა	51261-47	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>2484-92</u>	58696-39
" " გადაირიცხა სარგებლის 10%		
სათადარიგო თანხაში	248-49	
" 90% დასახარჯად	<u>2191-43</u>	2484-92

დარჩა I იანვარს 1919 წ. 51261-47

II სპეციალური დანიშნულების

I. I იანვარს 1918 წ. იყო სალიფერატურო	3622-50	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>172-07</u>	3794-57
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათად. თანხაში	17-20	
" 90% დასახარჯად	<u>154-87</u>	172-07

დარჩა I იანვარს 1919 წ. 3622-50

I იანვარს 1918 წ. იყო სასტიჟენდო მმ. შუბალაშვილებისა		425-"
წლის განმავლობაში გადაირიცხა დასახარჯად		<u>425-"</u>

I იანვარს 1918 წ. ^{იყ.} (სასტიჟენდო ნ. ლოლობე-რიძისა	20889-99	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>950-"</u>	21839-99
" " გადაირიცხა სათად. თანხაში	50-"	
" " დასახარჯად	<u>560-"</u>	610-"

დარჩა I იანვარს 1919 წ. 21229-99

II. I იანვარს 1918 წ. იყო საპრემიო ნ. ლოლო-პერიძისა	13064-58	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>530-25</u>	12594-83
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		<u>53-02</u>

დარჩა I იანვარს 1919 წ. 13541-81

I იანვარს 1918 წ. იყო განათლების გასავრცელ. გორა-ჭიხაიშვილი და რვანში ნ. ლოლოპერიძისა	19196-67	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>475-"</u>	12671-67
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		<u>47-50</u>

დარჩა I იანვარს 1919 წ. 12624-17

I იანვარს 1918 წ. იყო წიგნების გამოსაცემად
 ნ. ლოდოპერიძისა II756-54
 წლის განმავლობაში მიემართა სარგებელი 530-08 I2286-62
 " " გადაირიცხა სარგებლის 10%
 სათადარიგო თანხაში 53-"
 " 90% დასახარჯად 477-08 530-08

ღარჩა I იანვარს 1919 წ. II756-54

I იანვარს 1918 წ. იყო სასტიკენდო გ.სია ჭუჭუღისა I02573-07
 წლის განმავლობაში მიღებულია უკან I45-"
 " " მიემართა სარგებელი 382I-73 I06539-80
 " " გადაირიცხა სარგ. 10%
 სათადარიგო თანხაში 382-I7
 " " " დასახარჯად 2510- " 2892-I7

ღარჩა I იანვარს 1919 წ. I03647-63

I იანვარს 1918 წ. იყო საპრემიო გრ.
 დადიანისა 5420-70
 წლის განმავლობაში მიემართა სარგებელი I7I-"
 " " გადაირიცხა სარგებლის 559I-70
 10% სათადარიგო თანხაში I7-I0

ღარჩა I იანვარს 1919 წ. 5574-60

I იანვარს 1918 წ. იყო სენაკის სკოლისა
 გრ. დადიანისა I838-52
 წლის განმავლობაში მიემართა სარგებელი 85-50
 " " გადაირიცხა სარგებლის I924-02
 10% სათადარიგო თანხაში 8-55

ღარჩა I იანვარს 1919 წ. I915-47

I იანვარს 1918 წ. იყო იმ. ჭავჭავაძის
 სახელობის 965-8I
 წლის განმავლობაში მიემართა სარგებელი 36-70 I002-5I
 " " გადაირიცხა სარგებლის
 10% სათადარიგო თანხაში 3-67

ღარჩა I იანვარს 1919 წ. 998-84

I იანვარს 1918 წ. იყო გურიანთის სკოლისა დ. ნაკაშიძისა	3314-27	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>136-80</u>	3451-07
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		<u>13-68</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		3437-39
I იანვარს 1918 წ. იყო გოგებაშვილის გა- ნათლების ფონდისა	II642-06	
წლის განმავლობაში მიემატა გაყიდა წიგნებისა ცალზე I კვ.	552-71	
" " მიემატა სარგებელი	<u>553-"</u>	I2747-77
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		<u>55-30</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		I2692-47
I.I იანვარს 1918 წ. იყო დ. ეპისკოპოსისა /მაჰმადიანთათვის/	I442-49	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>68-52</u>	I511-01
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		<u>6-35</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		I504-16
I იანვარს 1918 წ. იყო ქუთაისის საკვი- რათ სკოლისა რ. ერისთავის სახლ-ბ.	I810-57	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>62-25</u>	I372-82
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		<u>6-22</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		I366-60
I იანვარს 1918 წ. იყო სამუშეუმო.	99604-28	
წლის განმავლობაში მიემატა შემოსული	40-"	
" " შეცდომით ვადარიცხული შემოსავ.	3250-"	
" " სარგებელი	<u>4731-20</u>	I07625-48
" " გადაირიცხა შემოსავალში შეცდომით	3250--	
" " "სარგებლის 10% სათად. თანხაში		<u>473-12</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		I03902-36

I იანვარს 1918 წ. იყო საპრემიო ნ. ერისთავისა II214-I7
 წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი 475-"
 " " გადაირიცხა სარგებლის 10% II689-I7
 სათადარიგო თანხაში 47-50
 დარჩა I იანვარს 1919 წ. II641-67

II. 1918 მიწებუთა სასტიჟენდო/საეროს ამხ./ I200-
 " მიემატა სარგებელი 44-16 I204-I6
 " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათად. თანხაში " -4I
 დარჩა I იანვარს 1919 წ. I203-75

III გარდამავალი თანხები:

III. I იანვარს 1918 წ. იყო ვ. ჰეფრიაშვილის
 სახელობის 285I-6I
 წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი I0I-84 2953-45
 " " გადაირიცხა სარგებლის
 10% სათადარიგო თანხაში I0-I8
 დარჩა I იანვარს 1919 წ. 2943-27

IV. I იანვარს 1918 წ. იყო ი. გოგებაშვილის
 სახელობის 2947-I7
 წლის განმავლობაში მიემატა I40-" 3087-I7
 " " გადაირიცხა სარგებლის
 10% სათადარიგო თანხაში I4-"
 დარჩა I იანვარს 1919 წ. 3073-I7

V. I იანვარს 1918 წ. იყო სასკოლო 905-27
 წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი 43-" 948-27
 " " გადაირიცხა სარგებლის
 10% სათადარიგო თანხაში 4-30
 დარჩა I იანვარს 1919 წ. 943-97

VI. I იანვარს 1918 წ. იყო შოთა რუსთაველის
 სახელობის I3I-68
 წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი 4-75 I36-43
 " " გადაირიცხა სარგებლის
 10% სათადარიგო თანხაში " -47
 დარჩა I იანვარს 1919 წ. I35-96

I. I იანვარს 1918წ. იყო თელავის განყოფილებისა	2212-64	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>99-75</u>	2312-39
- - - - - გაღარიცხა სარგებლის		9-97
10% სათადარიგო თანხაში		<u>2302-42</u> ✓
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		
II. I იანვარს 1918 წ. იყო მ. თამარაშვილის		
სახელობის	18-48	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>"-70</u>	19-13
" " " გაღარიცხა სარგებლის		" -07
10% სათადარიგო თანხაში		<u>19-06</u> ✓
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		
V. I იანვარს 1918 წ. იყო თაშარ მეფის სახელობის		
ცაძრის	25-41	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>" -96</u>	26-37
" " " გაღარიცხა სარგებლის		" -09
10% სათადარიგო თანხაში		<u>26-28</u> ✓
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		
I იანვარს 1918 წ. იყო ვ. წერეთლის სახელობის	22-69	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>" -86</u>	23-55
" " " გაღარიცხა სარგებლის 10%		" - 8
სათადარიგო თანხაში		<u>23-47</u> ✓
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		
I. I იანვარს 1918 წ. იყო დაბრუნებული		
წლის განმავლობაში სასტიკუნდითა	522-68	
წლის განმავლობაში მიღებულია	<u>325-"</u>	847-68
" " " გაღარიცხა შემოსავალში		705--
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		<u>142-68</u> ✓
II. I იანვარს 1918წ. იყო ი. ჭავჭავაძის აღსრულ.		
ადგილზე ჯვრის დასადგმელად	300-"	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>14-25</u>	314-25
" " " გაღარიცხა სარგებლის 10%		141-49
სათადარიგო თანხაში		12-83
" " " 90% სახარჯოდ	<u>12-83</u>	14-25
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		<u>300-"</u> ✓

VII. I იანვარს 1918 წ. იყო აღ. ხახანაშვილის საფლავზე მეგლისთვის	2500-00	
წლის განმავლობაში მიემადე სარგებელი	<u>II8-75</u>	2618-75
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში	II-87	
90% დასახარჯად	<u>•106-88</u>	<u>II8-75</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		2500-00 ✓
IX. I იანვარს 1918 წ. იყო სალექსიკონო	39-50	
წლის განმავლობაში მიემადე სარგებელი	<u>I-51</u>	41-01
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		<u>" -15</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		40-86 ✓
X. I იანვარს 1918 წ. იყო ი. გოგებაშვილის ნაანდერძევი	I0909-78	
წლის განმავლობაში მიემადე სარგებელი	<u>518-21</u>	II427-99
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში	51-82	
90% დასახარჯად	<u>466-39</u>	<u>518-21</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		I0909-78 ✓
XXI. I იანვარს 1918 წ. იყო ე. ნინოშვილისა	712-53	
წლის განმავლობაში მიემადე სარგებელი	<u>27-08</u>	739-61
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		<u>2-70</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		736-91 ✓
XXII. I იანვარს 1918 წ. იყო ი. ჭავჭავაძის სახლის	I482-46	
წლის განმავლობაში მიღებულია	I200-"	
" " მიემადე სარგებელი	<u>56-33</u>	2738-79
" " დაიხარჯა	336-36	
" " გაღარიცხა სარგებლის 10%		
სათადარიგო თანხაში	<u>5-63</u>	<u>341-99</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		2396-80 ✓
XXIII. I იანვარს 1918 წ. იყო ი. ჭავჭავაძის მეგლის	5-45	
წლის განმავლობაში მიემადე სარგებელი	<u>"-20</u>	5-65
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		<u>"-2</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		5-63 ✓

IV. I იანვარს 1918 წ. იყო ვინმე მესხის გვარამის		
სახელობის	55-09.	
წლის განმავლობაში მიემაცა სარგებელი	<u>2-09</u>	57-18
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		<u>- -20</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		56-98 ✓
V. I იანვარს 1918 წ. იყო ავაკი წერეთლის		
სალიფერატურო	585-27	
წლის განმავლობაში მიემაცა სარგებელი	<u>22-24</u>	607-51
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		<u>2-22</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		605-29
VI. I იანვარს 1918 წ. იყო ქართველ მოღვა-		
წეთა შანთეონის	3644-52	
წლის განმავლობაში მიღებულია	2350-"	
" " მიემაცა სარგებელი	<u>119-97</u>	6114-49
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		<u>11-99</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		6102-50 ✓
XVII. I იანვარს 1918 წ. იყო ომისაგან დაზარა-		
დებული ბავშვების თავშესაფარისა		10428-62 ✓
წლის განმავლობაში დაიხარჯა		<u>1307-50</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		9121-12
XVIII. I იანვარს 1918 წ. იყო ივანე /ვიცა/		
აბაშიძის სახელობის	51-	
წლის განმავლობაში მიემაცა სარგებელი	<u>X I-94</u>	52-94
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		<u>" -19</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		52-75 ✓
დარჩა I იანვარს 1919 წ. საუკუნეო თანხების		
ფულად		404360-32
" " უძრავ მამულად		<u>60587-38</u>
		464947-65

ქონება

I იანვარს 1918 წ. იყო ა/ სათადარიგო თანხა	I2289-7I	
წლის განმავლობაში მიემატა 10% ხანხების სარ-		
გებლისა	I633-04	
" " " სარგებელი	583-76	
" " " შემოსავლის ნაშთის 10%	<u>23158-0I</u>	37664-52
" " გადარიცხ. სარგებლის 90% დასახვეტ.		<u>525-39</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		37139-13
I იანვარს 1918 წ. იყო ბ/ სანხარჯო თანხა	38580-I2	
წლის განმავლობაში მიემატა 90% შემოსავლის ნაშთის	<u>208422-I8</u>	247002-30
" " გადირიცხა შემოსავალში		<u>27434-2I</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		219568-09

1918 წლის შემოსავალ-გასავალი

შემოსავალი

ყულაბებიო ძევრებილი	I99-98	✓
განყოფილებათა შემოსავლის 10%	215-10	✓
სხვა და სხვა შემოწირულება და შემოსავალი	I20969-32	✓
თავნი ფულის სარგებელი და სასტიჰენდიო	8057-24	✓
1917 წლის შემოსავლის ნაშთი	27434-21	✓
მუშეუმის თანხის ნაშთი	900-"	✓
მთავრობის დახმარება	30000-"	✓
წიგნის მალაჰიის და გამოცემის შემოსავ.	I68201-07	✓
ფე. ქალაქის გამგეობისაგან ნავთულის		
სკოლისათვის	500-"	✓
1916 წ. დაბეჭდილის წიგნების ფასი/ნაწილი/	<u>26-55</u>	
	356503-47	

გ ა ს ა ვ ა ლ ი

ვანცელარიის ბინის ქირა	I060-	✓	
სავანცელარიო, საფოსტო, გათბობა, განათება, და სხვა წვრილმანი	I05I-4I	✓	
წლიური ვრების ხარჯი	324-70	✓	
ინვენტარის ამორტიზაცია	292-49	?	
% ქალაქების შენახვა და დაზღვევა	588-20	✓	
რედ. "განათლებას" დამატებისათვის	300-"	✓	
რედ. ჭავჭავაძის მეგლის მომვლელს	24-"	✓	
დახმარება მწერლებს	240-"	✓	
დახმარება ე. აღლაძეს	300-"	✓	
რედ. ჭავჭავაძის სახლის ქირა	II75-"	✓	
სტიჟენდია ძმ. შუბალაშვილებისა	II30-"	✓	
" დ. შ. სარაჯიშვილისა	2510-"	✓	
" ნ. ლოლობერიძისა	560-"	✓	
ი. გოგებაშვილის დავალებით:			
ა/ ქართულ საბავშვო ბაღს	✓ ✓ I20-	✓	
ბ/ განათლების საზოგადოებას	✓ ✓ I20-	✓	
გ/ ჭრა-კერვის სკოლას	✓ ✓ I20-	✓	
დ/ ფურ. "განათლებას"	✓ ✓ 400-	✓	
ე/ ე. ინოურს	✓ ✓ 380-	?	
ვ/ ი. გოგებაშვილის თანხის გასამდიერებ.	✓ 552-7I	✓	
მაღაზიის და საწყობის ბინის ქირა	✓ ✓ 2II0-	✓	
დასაზღვევი	✓ ✓ 486-I2	✓	
წიგნის მაღაზიის პაფენტი	✓ 43-50	✓	
" " გათბობა, განათება და წვრილმ.	✓ ✓ 4464-76		
ჭამაგირი მღივანს	✓ 7583-42		
" ბუხჰლდერს	✓ ✓ 73I3-60		
" კორექტორს	✓ ✓ 7094-52		
" ვანცელარიის მსახურს	2776-60		
" გალამწერს	3642-"		
" მაღაზიის გამგეს	✓ ✓ 69I9-42		
" მის თანაშემწეს	✓ ✓ 47I7-20		
" მოლარეს	✓ ✓ 3492-		
" მაღაზიის მსახურს	✓ ✓ 2776-60		
" " ნოქარს	✓ ✓ I950-"		7579I-67
მოულოდნელი ხარჯი	<u>9228-42</u>		7579I-67

სასკოლო სექცია

ჭამაგირი აკურთის სკოლის მასწავლებელს	I220-00
" ბორბალოს " "	I010-"
" ვერგეთის " "	I799-"
" ვარიანის პირველს "	2809-
" " მეორე "	I220-
" შუგდიდის სკოლის მასწავლებელს	I755-
" მოიდანახეს " "	2710-
" ნავთლულის " პირველ მასწავლ.	2840-20
" " " მეორე "	400-"
" საგურამოს " მასწავლებელს	2599-"
" ყალამშის " "	II40-"
" შრომის " პირველ მასწავლებელს	2832-22
" " " მეორე "	2809-"
" " " მესამე "	578-42
" წინარეხის " "	2971-02
" წერაქვის " "	2809-"
დახმარება ჯარში ყოფილ მასწავლებელს ფ. შუბლაძეს	300-"
" " " " გრ. მაჭავარიანს	60-"
სახელმძღვანელო წიგნების შესაძენად და წერილმანი ხარჯები სკოლებისათვის	2437-"
ვარიანის სკოლის ბინის ქირა	566-"
" " მსახურის ჯამაგირი	220-"
" " გათბობა	740-"
ნავთლულის სკოლის ბინის ქირა	220-"
" " მასწავლებლის ბინის ქირა	240-"
" " მსახურის ჯამაგირი	185-"
" " გათბობა	230-"
საგურამოს სკოლის ბინის ქირა	320-"
" " მსახურის ჯამაგირი	290-"
დახმარება ყოფილ მასწავლებელს ივ. ვოგოლაძეებს	600-"
მოულოდნელი ხარჯი და საგზაო მასწავლებელთ	II57-52
	39067-38

III ბიბლიოთეკებისა და სახალხო

კითხვების მომწყობი სექცია

დახმარება ვერის ბიბლიოთეკას	420-
" ავლაბრის "	300
" დიდუბის	300-

62.	დახმარება ნამალაღვის ბიბლიოთეკას	300-	"
63.	" წმ. ნინოს უბნის "	300-	"
64.	" ნავთულის "	300-	"
65.	სკოლებთან დაარსებულ ბიბლიოთეკებს		
65.	" შრომის ბიბლიოთეკას	<u>27-30</u>	I947-30

IV

სამუშეუშო სექცია

66.	წიგნთ-საცავ მუშეუმისათვის წივთების და წიგნების შესამენად	857-	80
67.	ჭამავირი ბიბლიოთეკარს	3813-	42
68.	" მის თანაშემწეს	2913-	71
69.	" მსახურს	480-	"
70.	მოულოდნელი ხარჯი	<u>52-</u>	<u>8116-93</u>
			<u>124923-28.</u>
	შედ მეტი შემოსავლის 10% მიემადე სათადარიგო თანხას	23158-	01
	90% მიემადე სახარჯო თანხ.	<u>208422-18</u>	<u>231580-19</u>
			356503- 47

საქო. სკო

1919^m General Ashka-subhuphuz.

შ ე მ ო ს ა ვ ა ლ ი .

1. ყუბაგებით შემოსული	800-
2. განყოფილებათა შემოსავლის 10%	2000-
3. ქალაქის თვითმართველობისაგან ნავთლუღის სკოლისათვის	500-
4. თავნი ფულის სარგებელი: ა/საზოგადო დანიშ. თანხე- ბის სარგებელი	3000-
ბ/სასტ.კმ. ზუბალაშვილებისა და დამრუნებული სასტიჰენდიო	1142-68
გ/სასტიჰენდიო ნ. ლომბერიძისა	900-"
დ/ " ზ. სარაჯიშვილისა	3489-56
ე/ საპრემიო ნ. ლომბერიძისა	300-"
ვ/ " გრ. დალიანისა	400-"
ზ/ " ნ. ერისთავისა	400-"
ც/ განათლების გასავრცელ. გორა- ჯიხაიში და რვანში	427-50
თ/ წიგნების გამოსაცემად ნ. ლომ- ბერიძისა	477-08
ი/ სალიფერატურო	154-87
კ/ თელავის განყოფილების	89-78
ლ/ სენავის სკოლის გრ. დალიანისა	76-95
მ/ გურიანთის სკოლის დ. ნავაშიძისა	123-12
ნ/ სამუშეუმო თანხიდან	4258-08
ო/ ჰანთეონის თანხიდან	2500--
პ/ ი. გოგებაშვილის თანხიდან	2800-"
სხვა და სხვა შემოწირულება და შემოსავალი	10000-"
წიგნის მაღაზიის შემოსავალი	} 200000-"
წიგნების გამომცემლობისაგან	
წარსული წლის ნაშთი	208051-70
მთავრობის დახმარება	150000-"
სეირნობის	20000-"
	<hr/>
	611341-32

ადმინისტრაციული სექცია

კანცელარიის ბინის ქირა	7200-"
საკანცელარიო, საფოსტო, განათება, გათბობა და სხვა	3000-"
სასტამბო, საზოგადო კრების გასამართი ხარჯები	2000-"
ინვენტარის ამორტიზაცია	250-"
%%-იანი ქალაქების დაზღვევა და შენახვა	900-"
ყურ. "განათლებას" დამატებისათვის	600-"
ილიას მეგლის მომვლელს	60-"
დახმარება ეფროსინე აღლაძეს	300-"
დახმარება მწერლებს	300-"
კნ. ოლთა ჭავჭავაძისას ბინის ქირა	1500-"
ილიას აღსრულების აღვიღზე ჯვრის დასადგმელად	300-"
იაკობ გოგებაშვილის ანდერძის დავალებით	
ა/ ქართულ საბავშვო ბაღს	120-
ბ/ განათლების საზოგადოების სკოლას	120-
გ/ ჭრა-კერვის სკოლას	120-
დ/ ყურ. "განათლებას"	400-"
ვ/ ეფემია ინოურს	360-"
ე/ გოგებაშვილის თანხის გასამდიერებლად	900-"
მალაზიის და წიგნთ საწყობთა ბინის ქირა	14000-"
მალაზიის და ქალაქის საწყობის დაზღვევა	850-"
მალაზიის შაფენცი	48-50
მალაზიის გათბობა, განათება და სხვა...	5000-"
ჭამაგირი საქმეთა მწარმოებელს /მღივანს/	11400-"
" ბუხჰალტერს	10800-"
" კორექტორ-მეთვალყურეს	10800-"
" მალაზიის გამგეს	10800-"
" " " თანამშრომელს	7200-"
" გადამწერს	7200-"
" მალაზიის მოღარეს	6000-"
" " ნოქარს	5400-"
" " მსახურს	5400-"
" კანცელარიის მსახურს	5400-"
თავნი ფულის სარგებლის ხარჯები:	
ა/ სასტიკენდიო მმ. ნუბალაშვილებისა და დაბრ.	1142-68
ბ/ " ნ. ლოლობერიძისა	900-"
გ/ " დ.შ. სარაჯიშვილისა	4000-"

დ/ საპრემიო ნ. ლომბერიძისა	300-
ე/ " გრ. დადიანისა	400-
ვ/ " ნ. ერისთავისა	400-
ზ/ წიგნების გამოსაცემად ნ. ლომბერიძისა	477-08
ც/ თელავის ვანყოფინებისა	39-78
თ/ ხენავის სკოლისა გრ. დადიანისა	76-95
ი/ გურიანთის სკოლის დ. ნაკვაშიძისა	123-12
კ/ შანთეონის ადგილის შესაძენად	2500-

მოულოდნელი ხარჯები

10000-

139133-II

II

სასკოლო სექცია

ჭამაგირის აკურთის სკოლის მასწავლებელს	4800-
" ბორბალოს " "	4800-
" გერგეთის " "	4800-
" ვარიანის " პირველ "	4800-
" " " მეორე "	4824-
" აფენის " "	4800-
" გომარეთის " "	4800-
" შუგლიდის " "	4800-
" მოიდანახეს " "	4800-
" საგურამოს " "	4800-
" ნავთლუდის " "	5346-
" " " ხელსაქმის "	3060-
" ყალამშის " "	4800-
" შრომის " პირველ "	4852-
" " " მეორე "	4800-
" " " ხელსაქმის "	1200-
" წინარეხის " "	4968-
" წერაქვის " "	4800-

სახელმძღვანელო წიგნების შესაძენად და ჩვრილმანი

ხარჯი I4 სკოლისათვის 1000-

ჭეჭილისა, ნავადულის და ყურ. ვანათლების გამოსაწერად	1500-
ვარიანის სკოლის პინის ქირა	600-
" " მსახურის ჭამაგირი	600-
" " გათბობა	800-
საგურამოს სკოლის პინის ქირა	600-
" " მსახურის ჭამაგირი	600-

1. ნავთულის სკოლის და მასწავლებლის ბინის ქირა	650 - "
2. " " მსახურის ჯამაგირი	600 - "
3. " " გათბობა	300 - "
4. სკოლებისათვის ხელსაწყო ნივთების შესაღწენად	3000 - "
5. ყოფილ მასწავლებელს ივ. გოგოლაშვილს დახმარება	600 - "
6. განათლების გასავრცელებლად გორა-ჭიხაიში და რგანში	427 - "
7. მოულოდნელი და საგზაო ხარჯი მასწავლებლებს	6200 - "
8. სასკოლო აღვილის შესაძენად ვარიანში	2800 - "
9. ბათომის სკოლის შესანახად	19200 - "
10. დახმარება განყოფილებებს სკოლების შესანახად	50173 - "
ს უ ლ -	181000 - "

III

ბიბლიოთეკებისა და სახალხო კითხვების მომწყობი სექცია.

1. ვერის ბიბლიოთეკას დახმარება	1200 - "
2. ავლაბრის " "	1000 - "
3. დიდუბის " "	1000 - "
4. ნაძალადევის " "	1000 - "
5. წმ. ნინოს უბნის " "	1000 - "
6. ნავთულის " "	1000 - "
სკოლებთან არსებულ ბიბლიოთეკებს	
1. აცენის ბიბლიოთეკას	300 - "
2. წინარეხის " "	300 - "
3. შრომის " "	300 - "
4. გომარეთის " "	300 - "
5. ყალამშის " "	300 - "
6. დახმარება სოფლის ბიბლიოთეკებს	3000 - "
7. ტექციების და სახალხო კითხვების გასამართავად	6000 - "
8. მოულოდნელი და წვრილმანი ხარჯები	1500 - "
9. ბიბლიოთეკების გასაღწენად ბიბლიოთეკების შესანახად	- "
ს უ ლ -	18200 - "

IV

სამუშეუშო სექცია

1. წიგნების, გაზეთების და ნივთების შესაძენად	2500 - "
2. ნივთების ასაწერად ხელთნაწერის ასანუს.	600 - "
3. ჯამაგირის ბიბლიოთეკარს	6600 - "
4. " მის თანამემწეს	5400 - "
5. " მსახურს	1800 - "

- 84. უქრის გორის მეეზოვეს ჯამაგირი
- 85. წყალი, გათბობა და მოულოდნელი

120 - "
 900 - "

 17920 - "

V

- 86. სტამბის შესაქმნად და წიგნების საბეჭდავად
 ზედმეტი შემოსავლის 10% მიემართა ხათადარიგო
 თანხას
- " " 90% სახარჯო თანხას

250000 - "

 606253 - II
 508 - 82

 4579 - 89

 611341 - 32

დამტკიცებულია საზოგადოების რჩმუნებულთა კრებაზე
 4/II 1919 წ. შემდეგის ცვლილებით და დამატებით:
 "მიეცეს გამგეობას უფლება წიგნების გამომცემ-
 ლობის საჭიროებისათვის გაიღოს საზოგადოების საერო
 და, თუ აუცილებელი იქნება, სპეციალ თანხებიდან
 500,000 მანეთამდე ე.ი. ნახევარ მილიონამდე!"

შეუწინა: ვ. მუხრანელი

18/III - 541.
Левин

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
19/III 1954г.

Handwritten signature

П. 5 IV 1958 г.

Handwritten signature

30 V 6

Handwritten signature

П. 12 VI 1959 г.

Handwritten signature

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
10 V 1957г.

Handwritten signature

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
23/IV 1951г.

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
14 VIII 1957г.

Handwritten signature

სა საბჭოთა დახმარებით
В ЭТОМ ДЕЛЕ ПРОИ:
L. L. ... 54) ...
27/IV 1963 г.
ПОДПИСЬ *Handwritten signature*